

Silo
Emberivé tenni a Földet

A belső tekintet

I. Az elmélkedés

1. Itt arról szólunk, hogyan lehet az élet értelmetlenségét értelemmé és teljességgé alakítani.
2. Itt öröm lakozik; a test, a természet, az emberiség és a szellem szeretete.
3. Itt megtagadjuk az áldozatokat, a bűntudatot és a túlvilággal való fenyegetőzést.
4. Itt nem állítjuk szembe egymással az evilágit és az örökkévalót.
5. Itt a belső revelációról szólunk, melyhez mindenki eljut, aki gondosan elmélkedik, alázatosan keresve.

II. A megértésre való hajlandóság

1. Tudom, hogyan érzed magad, mert át tudom élni a helyzetedet, te viszont nem tudod, hogyan tapasztalható meg az, amiről én beszélek. Következésképpen, ha önérdek nélkül szólok arról, ami boldoggá és szabaddá teszi az embert, érdemes megpróbálnod megérteni, amit mondok.
2. Ne gondold, hogy úgy fogsz megérteni, ha vitatkozol velem. Ha azt hiszed, azzal, hogy ellentmondasz, könnyebb lesz számodra a megértés, megteheted – de ez esetben nem ez a megfelelő út.
3. Ha azt kérdezed, milyen a megfelelő hozzáállás, azt válaszolom: a mély és sietség nélküli elmélkedés arról, amit itt elmagyarázok.
4. Ha azzal vágysz vissza, hogy sürgősebb dolgokkal kell foglalkoznod, azt felelem: mivel aludni vagy meghalni vágysz, nincs ellenvetésem.
5. Ne érvelj azzal sem, hogy nincs ínyedre az, ahogyan a dolgokról beszélek, hiszen a gyümölcs héjáról sem mondod ezt, ha maga a gyümölcs kedvedre való.
6. Úgy beszélek, ahogyan nekem megfelelőnek tűnik, nem pedig úgy, ahogyan azok számára lenne kívánatos, akik a belső igazságtól távol álló dolgokra vágynak.

III. Az értelemüresség

Sok nap kellett ahhoz, hogy felfedezzem a következő nagy ellentmondást: azok, akik kudarcot hordoztak a szívükben, eljutottak a végső győzelemhez; azok pedig, akik győzedelmesnek érezték magukat, lemaradtak az úton, szétfolyó és kioltott élet növényeiként. Sok nap kellett ahhoz, hogy a legmélyebb sötétségből eljussak a fényhez, és nem tanítás vezetett, hanem elmélkedés.

Ezt mondtam magamnak az első napon:

1. Nincs értelem az életben, ha a halállal minden véget ér.
2. Legyenek bár tetteink megvetendőek vagy kiválóak, igazolásuk mindig egy új álom, mely úrt hagy maga után.
3. Isten olyan valami, ami nem bizonyos.
4. A hit annyira változékony dolog, mint az ésszerűség vagy az álmodás.
5. Az, hogy „mit kell tennünk”, teljességgel vitatható, és nincs semmi, ami a magyarázatokat végérvényesen alátámasztaná.
6. Annak a „felelőssége”, aki elkötelezi magát valami mellett nem nagyobb, mint azé, aki nem kötelezi el magát.
7. Érdekeim szerint cselekszem, és ez nem tesz sem gyávává, sem hőssé.
8. „Érdekeim” nem igazolnak, és nem is hiteltelenítenek semmit.
9. Az „én indokaim” nem jobbak, és nem is rosszabbak másokéinál.
10. A kegyetlenség borzalommal tölt el, de sem ezért, sem önmagában véve nem rosszabb vagy jobb a jósnáál.
11. Az, amit ma én mondok vagy mások mondanak, holnap már nem érvényes.
12. Meghalni nem jobb, mint élni vagy meg sem születni, de nem is rosszabb.
13. Felfedeztem – és nem tanítással, hanem tapasztalattal és elmélkedéssel –, hogy nincs értelem az életben, ha a halállal minden véget ér.

IV. A függőség

Második nap:

1. Semmi, amit teszek, érzek vagy gondolok, nem tőlem függ.
2. Változékony vagyok, és a környezet hatásától függök. Amikor meg akarom változtatni a környezetet vagy az „énemet”, a környezet változtat meg engem. Így a város vagy a természet felé fordulok, a társadalmi megváltást keresem vagy egy olyan új küzdelmet, mely igazolná lételemet... Minden esetben a környezet késztet arra, hogy egyik vagy másik magatartást válasszam. Így az érdekeim és a környezet egy helyben tartanak.
3. Azt mondom tehát, mindegy, ki vagy mi dönt. Ilyenkor azt mondom, élnem kell, ha már abban a helyzetben vagyok, hogy élek. Ezt mondom, de nincs semmi, ami ezt igazolná. Elhatározhatom magam, habozhatok vagy maradhatok, ahol vagyok. Mindenesetre az egyik dolog átmenetileg jobb, mint a másik, de végeredményben nincs „jobb” vagy „rosszabb”.
4. Ha valaki azt mondja nekem, hogy aki nem eszik, meghal, azt válaszolom majd, hogy ez valóban így van, és szükségleteinél fogva kénytelen enni; de azt nem teszem hozzá, hogy az evésért folytatott küzdelme igazolja létét. Ahogy azt sem állítom, hogy ez rossz. Egyszerűen csak annyit mondom, hogy egyéni vagy közösségi szempontból a fennmaradáshoz szükséges tényről van szó, amely azonban értelmetlennek bizonyul akkor, amikor az ember elveszti a végső csatát.
5. Ezenkívül azt is mondom, hogy küzdelmükben közösséget vállalok a szegényekkel, kizsákmányoltakkal és üldözöttekkel. Azt mondom, hogy ezzel az azonosulással „megvalósítom önmagam”, ugyanakkor megértem, hogy semmit sem igazolok vele.

V. Az értelem megsejtése

Harmadik nap:

1. Néha előre láttam olyan eseményeket, melyek később bekövetkeztek.
2. Néha felfogtam egy távoli gondolatot.
3. Néha olyan helyeket írtam le, melyeken sosem jártam.
4. Néha pontosan elmeséltem valamit, ami a távollétemben történt.
5. Néha végtelen öröm ragadott el.
6. Néha előntött egy teljes felismerés.
7. Néha magával ragadott a mindennel való, tökéletes egyesülés.
8. Néha, áttörve az ábrándjaimon, a valóságot új módon láttam.
9. Néha úgy tűnt, újra látok valamit, amit pedig először láttam.

...És mindez elgondolkodtatott. Egyértelművé vált számomra, hogy ezen tapasztalatok nélkül nem léphettem volna ki az értelemürességből.

VI. Álom és ébredés

Negyedik nap:

1. Nem tarthatom valóságosnak azt, amit álmomban látok, mint ahogyan azt sem, amit félálomban, vagy amit ugyan ébren, de ábrándozás közben látok.

2. Valóságosnak azt tarthatom, amit ébren és ábrándozás nélkül látok. Nem arról van szó, amit érzékszerveim rögzítenek, hanem arról, hogyan irányulnak elmém tevékenységei a gondolkodás „adataira”. Mert a naiv és kétes adatokat a külső és belső érzékek és az emlékezet közvetíti. Ami lényeges, hogy az elmém „tud”, amikor ébren van, és „hisz”, amikor alszik. Néha új módon észlelem a valóságot, és olyankor megértem, hogy az, amit általában látok, az álomhoz vagy a félálomhoz hasonlít.

Az ébrenlétnek van egy valódi formája: az, amely oda vezetett, hogy mélyen elmélkedjek az eddig elmondottakról, és amely ezen felül megnyitotta a kaput, hogy felfedezhessem minden létező értelmét.

VII. Az Erő jelenléte

Ötödik nap:

1. Amikor valóban ébren voltam, megértésről megértésre kapaszkodtam felfelé.
2. Amikor valóban ébren voltam, de nem volt energiám a további emelkedéshez, önmagamból tudtam nyerni az Erőt. Egész testemben ott volt. A teljes energia jelen volt még testem legapróbb sejtjeiben is. Ez az áramló energia a vérnél is gyorsabb és erőteljesebb volt.
3. Felfedeztem, hogy az energia összpontosul testem azon pontjaiban, melyek éppen aktívak, és hiányzik azokból, melyekben nincs mozgás.
4. Betegségek idején az energia éppen az érintett pontokban hiányzott vagy halmozódott fel. De amikor sikerült helyreállítanom az áramlását, sok betegség elkezdett visszahúzódni.

Egyes népek tudták ezt, és különböző, számunkra már szokatlannak tűnő eljárásokkal állították helyre az energiát.

Egyes népek tudták ezt, és ezt az energiát átadták másoknak. Így „megvilágosodásszerű” felismerések, sőt fizikai „csodák” történtek.

VIII. Az Erő irányítása

Hatodik nap:

1. Van egy módja a testben keringő Erő irányításának és összpontosításának.
2. A testben vannak irányítási pontok. Ezekről függ mindaz, amit mozgásként, érzelmként vagy gondolatként ismerünk. Amikor az energia ezekben a pontokban hat, motorikus, érzelmi és intellektuális megnyilvánulások jönnek létre.
3. Attól függően, hogy az energia mélyebben vagy a felszínhez közelebb hat a testben, lép fel a mély álm, a félálom vagy az ébrenléti állapot... A vallásos festményeken a szentek (avagy nagy felébredettek) testét vagy fejét övező glória bizonyosan az időnként „kijebb” megnyilvánuló energia jelenségére utal.
4. A valódi ébrenlétnak van egy irányítási pontja, és létezik egy módja annak, hogy az Erőt odavezessük.
5. Amikor az energiát erre a helyre vezetjük, az összes többi irányítási pont másképpen működik.

Amikor ezt megértettem, és e felsőbb pontra irányítottam az Erőt, az egész testemet óriási energia hatotta át, mely erősen megrengette a tudatomat, majd megértésről megértésre emelkedtem egyre felfelé. De azt is megfigyeltem, hogy le tudok süllyedni elmém mélységeibe, amikor elvesztem az energia irányítását. És így, látva a két szellemi állapot közti választóvonalat, visszaemlékeztem a „mennyekekről” és a „poklokról” szóló legendákra.

IX. Az energia megnyilvánulásai

Hetedik nap:

1. Ez a mozgó energia egységét megtartva "függetlenné" tudott válni a testtől.
2. Ez az egységes energia egyfajta „duplatest” volt, mely megfelelt a saját test a megjelenítés terén belüli, cönesztéziás megjelenítésének. E tér létezéséről, valamint a test belső érzékeléseihez kapcsolódó megjelenítésekről a szellemi jelenségekkel foglalkozó tudományok nem nyújtottak elegendő eligazítást.
3. A megduplázódott energia (azaz amelyet a testen „kívülinek” vagy anyagi alapjától „elválnak” képzelünk el) vagy felbomlott mint kép, vagy pontosan megjelent, létrehozójának belső egységétől függően.
4. Meg tudtam állapítani, hogy ezen energia „külsővé tétele” – amely úgy jeleníti meg a saját testet, mintha az a testen „kívül” lenne – már az elme legalacsonyabb szintjein létrejön. Ezekben az esetekben az élet legalapvetőbb egysége elleni merénylet váltotta ki ezt a válaszreakciót, mintegy védelmet nyújtva a fenyegetettnek. Ezért egyes olyan médiumok transzállapotában, akiknek tudati szintje alacsony, belső egysége pedig veszélyben volt, e reakciók önkéntelenül jelentkeztek. Nem ismerték fel, hogy e jelenségeket ők maguk hozták létre, és más lényeknek tulajdonították őket.

Egyes népek vagy jószok „látomásai” vagy „szellemei” nem voltak mások, mint azoknak a „duplatestei” (saját megjelenítései), akik megszállva érezték magukat. Elveszítve az Erő irányítását, szellemi állapotuk elborult (transzba estek), és úgy érezték, furcsa lények irányítják őket, akik olykor figyelemreméltó jelenségeket idéznek elő. Kétségtelen, hogy sok „megszállottal” ez történt. A döntő tényező tehát az Erő irányítása volt.

Ez teljességgel megváltoztatta a jelenlegi és a halál utáni életről vallott nézetemet egyaránt. Ezen gondolatok és tapasztalatok révén fokozatosan elvesztettem a halálban való hitemet, és azóta nem hiszek benne, ahogy az élet értelmetlenségében sem hiszek.

X. Az értelem bizonyossága

Nyolcadik nap:

1. Az éber élet valódi jelentősége világossá vált számomra.
2. A belső ellentmondások legyőzésének valódi jelentősége meggyőzőtt.
3. Az Erő irányításának valódi jelentősége – az egység és a folytonosság elérése végett – örömteli értelemmel töltött el.

XI. A fénylő központ

Kilencedik nap:

1. Az Erőben ott volt a „fény”, mely egy „központból” jött.
2. Az energia felbomlásával a fénylő központtól való távolodás, egyesülésével és fejlődésével pedig e fénylő központ működése járt együtt.

Nem lepett meg, hogy régi népeknél Napisten-imádatra leltem, és megértettem, hogy míg néhányuk azért imádta eme csillagot, mert életet ad földjüknek és a természetnek, addig mások e fenséges égitestben egy felsőbb valóság szimbólumát fedezték fel.

Voltak, akik még ennél is tovább mentek, és e központtól számtalan adományt kaptak, melyek olykor lángnyelvek formájában „szálltak le” a megihletettekre, máskor pedig fénygömbként vagy égő csipkebokorként jelentek meg az istenfélő hívő előtt.

XII. A felfedezések

Tizedik nap:

Kevés, ám annál fontosabb felfedezést tettem, melyeket így összegeznék:

1. Az Erő akaratunktól függetlenül kering a testben, de tudatos erőfeszítéssel irányítható. A tudati szint irányított változásának elérése megnyitja az emberi lény számára a „természetes” és látszólag a tudatra nehezedő körülmények alóli felszabadulás kapuját.
2. A testben léteznek a különböző tevékenységeknek megfelelő irányítási pontok.
3. Különbség van a valódi ébrenléti állapot és más tudati szintek között.
4. Az Erőt a valódi felébredés pontjáig lehet vezetni. („Erőn” azt a szellemi energiát értjük, mely bizonyos képeket kísér, „ponton” pedig egy kép elhelyezkedését a megjelenítés terének egy „helyén”).

E következtetések ráébresztettek arra, hogy a régi népek imádságaiban egy nagy igazság csírája rejlik, mely azonban elhomályosult a külsődleges szertartásokban és gyakorlatokban. Így a régieknek nem sikerült kifejleszteniük azt a belső munkát, amely - ha tökéletesen valósítja meg - kapcsolatba hozza az embert fénylő forrásával. Végül észrevettem, hogy „felfedezéseim” nem felfedezések voltak, hanem annak a belső revelációnak voltak köszönhetőek, melyhez mindenki eljut, aki ellentmondások nélkül, saját szívében keresi a fényt.

XIII. Az alapelvek

Más lesz az élethez és a dolgokhoz való hozzáállásunk, amikor a belső reveláció villámként hasít belénk.

Ha lassan haladsz lépésről lépésre, elmélkedsz a mondottakon és a még elmondandókon, az értelemürességet értelemmé változtathatod. Nem közömbös, hogy mit kezdesz az életeddel, mely törvényeknek van alávetve, s melyben különböző választási lehetőségek állnak rendelkezésedre. Én nem szabadságról beszélek. Felszabadulásról, mozgásról, folyamatról beszélek. A szabadságról nem mint valami nyugalomban lévő dologról beszélek, hanem mint fokozatos szabaddá válásról, ahogyan az szabadul fel az út terhe alól, aki városa felé közeledik. Tehát „az, amit tenni kell” nem egy távoli, érthetetlen és konvencionális erkölcstől függ, hanem törvényektől: az élet, a fény és a fejlődés törvényeitől.

Íme, itt vannak az úgynevezett „Alapelvek”, melyek segíthetnek a belső egység keresésében:

1. A dolgok fejlődése ellen fordulni annyi, mint önmagunk ellen fordulni.
2. Amikor erőltetsz valamit egy cél felé, ellenkező eredményt érsz el.
3. Ne szállj szembe egy nagy erővel; vonulj vissza, amíg meg nem gyengül, és akkor haladj elszántan előre.
4. A dolgok akkor működnek jól, amikor együtt és nem egymástól elszigetelten haladnak.
5. Ha neked egyaránt megfelel a nappal és az éjszaka, a nyár és a tél, felülkerekedtél az ellentmondásokon.
6. Ha hajszolod az élvezeteket, a szenvedéshez láncolod magad. De amíg nem okozol kárt az egészségednek, élvezz gátlások nélkül, amikor arra alkalom nyílik.
7. Ha hajszolsz egy célt, leláncolod magad. Ha mindent úgy viszel véghez, mintha önmagában cél lenne, akkor felszabadítod magad.
8. Akkor szünteted meg konfliktusaidat, amikor legmélyebb gyökerükben érted meg őket, és nem amikor meg akarod őket oldani.
9. Amikor másoknak ártasz, leláncolod magad, de ha nem ártasz senkinek sem, szabadon tehetsz, amit akarsz.
10. Amikor úgy bánasz másokkal, ahogy szeretnéd, hogy veled bánjanak, felszabadítod magad.
11. Nem számít, melyik oldalra állítottak az események. Ami számít, az az, hogy megértsd: te nem választottad egyik oldalt sem.
12. Az ellentmondást valamint az egységet hordozó cselekedetek felhalmozódnak benned. Ha belső egységed cselekedeteit ismétled, akkor semmi sem állíthat meg téged.

Olyan leszel, mint egy természeti erő, melynek semmi nem állja útját. Tanuld meg megkülönböztetni a nehézséget, a problémát és az akadályt az ellentmondástól. Míg az előbbiek mozgásba hoznak vagy ösztökélnek, ez utóbbi megbénít és ördögi körbe zár.

Amikor nagy erőt, örömet és jószágot találsz szívedben, vagy szabadnak és ellentmondásoktól mentesnek érzed magad, azonnal mondj köszönetet ezért bensődben. Amikor az ellenkezője történik veled, kérj hittel, és mindaz a hála, melyet addig felhalmoztál, átváltozva és gazdagabban tér vissza hozzád.

XIV. Útmutatás a belső úthoz

Amennyiben az eddigieket megértetted, egy egyszerű gyakorlat segítségével megtapasztalhatod az Erő megnyilvánulását. Nem ugyanaz azonban, ha egy többé-kevésbé megfelelő szellemi hozzáállást alkalmazunk (amivel egy technikai feladathoz közelítenénk), mint ha egy olyan hangulatot, illetve érzelmi nyitottságot teremtünk magunkban, melyhez hasonlót a költészet ébreszt. Ezért az ilyen igazságok átadásához használt nyelvezet próbálja elősegíteni ezt a hozzáállást, mely sokkal inkább magához a belső érzékeléshez, mintsem a „belső érzékelésről” alkotott elképzeléshez visz közel.

Most pedig kövesd figyelmesen azt, amit elmagyarázok neked, mivel arról a belső tájról lesz szó, mellyel akkor találkozhatasz, ha az Erővel dolgozol, és azokról az irányokról, amelyek felé szellemi mozgásaidat terelheted.

„A belső úton járhatsz sötétséggel vagy fényvel kísérve. Figyelj a két útra, melyek megnyílnak előtted.

Ha hagyod, hogy lényed sötét vidékek felé vetődjön, tested nyeri meg a csatát, és uralkodik feletted. Akkor szellemek, erők és emlékek érzetei és látomásai tűnnek majd fel. Arra egyre lefelé vezet az út. Ott lakozik a Gyűlölet, a Bosszú, az Idegenség, a Birtoklás, a Féltékenység és a Maradni vágyás. Ha még tovább ereszkedsz lefelé, előnt majd a Csalódás, a Neheztelés, sorban mindazon ábrándok és vágyak, melyek pusztulást és halált hoztak az emberiségre.

Ha a fény felé irányítod lényedet, minden egyes lépésedet fáradtság és ellenállás kíséri majd. Az emelkedés okozta fáradtságnak megvannak a maga okai: életed rád nehezedik, emlékeid súlyosak, korábbi cselekedeteid gátolják a felemelkedést. Ez a mászás tested miatt nehéz, mely hajlamos uralkodni rajtad.

Az emelkedés során tiszta színek és ismeretlen hangok különös vidékeivel találkozol.

Ne menekülj a megtisztulás elől, mely úgy hat, mint a tűz, és elborzaszt kísérteteivel.

Állj ellen az ijedtségnek és a csüggedésnek!

Állj ellen az alsóbb, sötét vidékek felé való menekvés vágyának! Állj ellen az emlékekhez való ragaszkodásnak! Maradj belsőleg szabad, közömbös az ábrándkép-tájjal szemben és elszánt a felemelkedésre.

A tiszta fény feltűnik a magas hegylancok csúcsain, és az ezerszín vizek felismerhetetlen melódiák között zúdulnak le fennsíkok és kristálytiszta mezők felé.

Ne félj a fény erejétől, mely egyre erősebben távolít el központjától. Fogadd be, mintha folyadék vagy szél lenne, mert bizonyosan az élet van benne.

Amikor az óriási hegylancok között rátalálsz az elrejtett városra, tudnod kell, hogy hol van a bejárat. De ezt tudni fogod, abban a pillanatban, hogy az életed átalakult. Óriási falai formákban vannak megírva, színekben vannak megírva, és „érezhetőek”. Ebben a városban őrzik a megtettet és a megteendő... De a te belső szemednek homályos az átlátszó. Igen, a falak számodra áthatolhatatlanok!

Vedd magadhoz az elrejtett város Erejét. Térj vissza az élet sűrű világába, fénylő homlokoddal és fénylő kezeiddel.”

XV. A belső béke élménye és az Erő átáramlása

1. Lazítsd el teljesen a tested, és csendesítsd el az elmédet. Ezután képzelj el egy átlátszó és fényes gömböt, mely feléd ereszkedik, és végül a szívedben állapotodik meg. Fel fogod ismerni azt a pillanatot, amikor a gömb megszűnik képnek lenni, és egy érzetté válik a mellkasodban.

2. Figyeld meg, hogyan terjed ki lassan a gömb érzete a szívedtől a tested határai felé, miközben légzésed tágabb és mélyebb lesz. Amikor az érzet a tested határaihoz ér, megállíthatod a folyamatot, és megtapasztalhatod a belső béke élményét. Addig időzhetsz ebben az állapotban, míg jónak látod. Ezután engedd vissza az előbbi kiterjedést (úgy, hogy a szívedhez érjen vissza, mint az elején), hogy így elszakadj a gömbödtől, és nyugodtan, megerősödve fejezd be a gyakorlatot. Ezt a gyakorlatot a „béke élményének” hívják.

3. Ha viszont az Erő átáramlását szeretnéd megtapasztalni, a kiterjedés visszaengedése helyett meg kell növelned azt, engedve, hogy érzéseid és egész lényed kövessék. Ne próbálg a légzésedre figyelni. Engedd, hogy magától működjön, miközben te követed a kiterjedést a testeden kívülrre.

4. Ezt meg kell ismételni: figyelmednek e pillanatokban a kiterjedő gömb érzete felé kell fordulnia. Ha ezt nem tudod elérni, célszerű megállnod, és egy másik alkalommal újra próbálkoznod. Mindenesetre, ha nem is hozod létre az átáramlást, a béke egy érdekes érzését tapasztalod meg.

5. Ha azonban továbbmentél, elkezded megtapasztalni az átáramlást. Kezed és tested más részei felől a szokásostól eltérő tónusú érzékelések jelennek meg. Erősödő hullámzást észlelsz majd, kevéssel ezután erőteljes képek és érzelmek tűnnek fel. Ekkor engedd, hogy megtörténjen az átáramlás...

6. Amikor az Erőt befogadod, az általad megszokott megjelenítési módtól függően fényt vagy szokatlan hangokat fogsz észlelni. Mindenesetre, ami lényeges, az a tudat kitágulásának megtapasztalása, melynek egyik jele a fokozott szellemi tisztaság és a dolgok megértésére való készség.

7. Ha úgy kívánod, véget vethetsz e kivételes állapotnak (hacsak nem bomlott fel egy idő után magától) úgy, hogy elképzeld vagy érzed, hogy a gömb összehúzódik, és kiszáll belőled, ugyanúgy, ahogyan érkezett, amikor a gyakorlatot elkezdted.

8. Érdekes megérteni, hogy számos módosult tudatállapotot értek el és érnek el ma is, szinte mindig az imént leírtakhoz hasonló mechanizmusok beindításával. Ezeket persze különös szertartások mögé rejtették, vagy olykor olyan gyakorlatokkal erősítették meg, mint a kifárasztás, a féktelen motorikus tevékenységek, az ismétlés és olyan testhelyzetek, melyek minden esetben megváltoztatják a légzést és eltorzítják a test belsejének általános érzékelését. Ide sorolandók a hipnózis, a médiumi tevékenységek és a kábítószer hatásai is, melyek bár más módon fejtik ki hatásukat, hasonló módosulásokat okoznak. Ám bizonyos, hogy minden előbb említett esetet az irányítás hiánya jellemez, valamint az, hogy az ember nincs tudatában annak, ami történik. Légy bizalmatlan az efféle megnyilvánulásokkal szemben, és tekintsd ezeket egyszerű „transzállapotoknak”, melyeket a tudatlanok, a kísérletezők, és a legendák szerint a „szentek” tapasztaltak meg.

9. Még ha azon voltál is, hogy betartsd a javasoltakat, előfordulhat, hogy nem sikerült elérned az átáramlást. Ez ne váljon aggodalom forrásává, hanem tekintsd olyan jelzésnek, amely a belső „könnyedség” hiányára utal, ami nagy feszültséget, képdinamikai gondokat, összefoglalva pedig az érzelmi viselkedés töredezettségét tükrözheti... mely különben a mindennapi életedben is bizonyára jelen van.

XVI. Az Erő kivetítése

1. Ha tapasztaltad már az Erő átáramlását, megértheted, hogy különböző népek, hasonló jelenségek alapján, ám a megértés teljes hiányában, hogyan indítottak újukra szertartásokat és kultuszokat, melyek aztán vég nélkül szaporodtak. Így az előbb említett tapasztalatok révén sokan „megkettőzve” érezték testüket. Az Erő megtapasztalása azt az érzést keltette bennük, hogy ezt az energiát ki tudják vetíteni önmagukon kívülre.

2. Az Erőt „kivetítették” másokra, valamint befogadására és megőrzésére különösen „alkalmas” tárgyakra. Bízom benne, hogy nem esik majd nehezedre megérteni, hogy a különböző vallásokban milyen szerepet töltek be bizonyos szentségek, vagy mit jelentettek a szent helyek és az – állítólag – Erővel „feltöltött” papok. Amikor a templomokban egyes tárgyakat hittel imádtak, ünnepléssel és szertartásokkal vettek körül, azok bizonyosan „visszaadták” a hívőknek az ismételt imádságok által felhalmozott energiát. Az emberi valóság megismerését pedig korlátozza az a tény, hogy ezen jelenségekre majdnem mindig a kultúrának, a helynek, a történelemnek illetve a hagyományoknak megfelelő, külső magyarázatokat adtak; holott mindennek a megértéséhez elengedhetetlen az alapvető belső tapasztalat.

3. Az Erőnek e „kivetítésével”, „feltöltésével” és „visszaadásával” a későbbiekben még foglalkozunk. De már most mondom neked, hogy ugyanez a mechanizmus tovább él még az elvilágiasodott társadalmakban is, ahol a vezetőket és a hírességeket különleges dicsfény övezi annak a szemében, aki látja, sőt akár meg is kívánja „érinteni” őket, illetve meg akarja szerezni öltözetük vagy személyes tárgyaik egy-egy darabját.

4. Hiszen minden „magasabb rendűnek” a megjelenítése a szemmagasság, a tekintet hétköznapi síkja fölött helyezkedik el. „Magasabb rendűek” azok a személyiségek, akik a jószágot, a bölcsességet és az erőt „birtokolják”. A „magasságokban” vannak a hierarchiák, a hatalmak, a zászlók és az állam. Nekünk, földi halandóknak fel kell „emelkednünk” a társadalmi ranglétrán, és mindenáron a hatalom közelébe kell kerülnünk. Mennyire rosszul állunk, ha még ezek a mechanizmusok irányítanak minket, melyek egybeesnek a belső megjelenítéssel, amely szerint fejünk a „magasban” van, míg lábunk a földhöz tapad! Mennyire rosszul állunk, ha hiszünk ezekben a dolgokban (és hiszünk bennük, mert megvan a maguk „valósága” a belső megjelenítésben)! Mennyire rosszul állunk, ha a külső tekintetünk nem egyéb, mint a belső tekintet fel nem ismert kivetítése!

XVII. Az Erő elvesztése és elfojtása

1. A legnagyobb energiakisüléseket kontrollálatlan cselekedetek okozzák. Ezek lehetnek: féktelen képzelet, mértéktelen kíváncsiság, felesleges fecsegés, túlhajtott szexualitás és túlzásba vitt észlelés (céltalan nézés, hallás, ízlelés stb.). De azt is el kell ismerned, hogy sokan azért cselekszenek így, mert olyan feszültségeket vezetnek le, melyek különben fájdalmasak lennének számukra. Figyelembe véve ezt és látva, milyen szerepet töltenek be az ilyen levezető cselekvések, bizonyára egyetértesz majd velem abban, hogy nem célszerű elfojtani, inkább rendezni kell őket.

2. Ami a szexualitást illeti, helyesen értelmezd azt, amit mondok: ezt a működést nem szabad elfojtani, mert annak gyötrelmes hatásai vannak, és belső ellentmondást okoz. A szexualitás az aktus felé irányul és abban végződik, de nem jó, ha tovább hat a képzeletre vagy birtoklási vágyának megszállott módon újabb tárgyat keres.

3. A nemiség bizonyos társadalmi vagy vallási „erkölcsből” fakadó kontrollja olyan szándékokat szolgál, melyeknek semmi közük sincs a fejlődéshez, sőt éppen ellenkezőleg.

4. Az Erő (a belső test érzékelésének megjelenítési energiája) az alkony irányába fordult az elfojtások alatt nyögő társadalmakban: ilyenkor elszaporodtak a „megszállottak”, a „boszorkányok”, a mindenféle szentségtörők és bűnözők, akik a szenvedésben, valamint az élet és a szépség pusztulásában lelték örömeiket. Egyes törzsek és civilizációk esetében éppúgy voltak bűnözők a kivégzők, mint a kivégzettek között. Másutt minden olyasmit üldöztek, ami tudomány és haladás volt, mert az szemben állt az irracionalitással, a homállyal és az elfojtással.

5. Bizonyos primitív népeknél még létezik a nemiség elfojtása éppúgy, ahogyan néhány „fejlett civilizációnak” tartott népnél is. Ennek erősen romboló jellege nyilvánvaló, még ha a két esetben eltérő is e gyakorlat eredete.

6. Ha még több magyarázatot kérsz, azt mondom neked, hogy a nemiség valójában szent, és ez az a központ, melyből az élet és minden alkotóerő árad. Éppígy innen árad minden tisztítás is, amennyiben működése rendezetlen.

7. Sose hidd el az élet megmérgezőinek hazugságát, amikor a nemiségről, mint valami megvetendő dologról beszélnek. Éppen ellenkezőleg, szépség van benne, nem véletlenül kapcsolódik a legszebb szerelmi érzésekhez.

8. Légy hát óvatos, és tekintsd nagy csodának, mellyel kellő finomsággal kell bánni, anélkül, hogy ellentmondás forrásává vagy az életenergia bomlasztójává válna.

XVIII. Az Erő hatása és visszahatása

Az előbbiekben elmagyaráztam: „Amikor nagy erőt, örömet és jószágot találsz szívedben, vagy szabadnak és ellentmondásoktól mentesnek érzed magad, azonnal mondj köszönetet ezért bensődben.”

1. „Köszönetet mondani” a pozitív lelkiállapotok összpontosítását jelenti, melyek egy képhez vagy egy megjelenítéshez kapcsolódnak. Az ilyen módon összekapcsolt pozitív lelkiállapot lehetővé teszi, hogy kedvezőtlen helyzetekben egy dolog felidézése által felszínre kerüljön az a szellemi állapot, ami azt korábban kísérte. Ráadásul, mivel e szellemi „töltés” korábbi ismétléseknek köszönhetően megnövekedhetett, képes eltávolítani olyan negatív érzéseket, melyeket bizonyos körülmények egyébként ránk kényszeríthetnének.

2. Mindezért bensődből jótékonyabb hatással tér vissza mindaz, amit kérsz, feltéve, hogy önmagadban számos pozitív állapotot halmoztál fel. Szükségtelen újra elmondanom, hogy ezt a mechanizmust – tévesen – arra is használták, hogy tárgyakat, személyeket vagy „kivetített” belső lényeket „kívül töltsenek fel”, azt gondolván, hogy azok meghallgatják majd imáikat és kéréseiket.

XIX. A belső állapotok

Most el kell érned azoknak a belső állapotoknak a megfelelő érzékelését, melyekkel életed és különösen a fejlődésen való munkálkodásod során találkozhatasz. Ezeket az állapotokat csak képekkel – ez esetben allegóriákkal – tudom leírni. Az allegóriák előnye véleményem szerint az, hogy „vizuálisan” össze tudnak sűríteni összetett lelkiállapotokat. Másrészt az az egyedi megközelítés, mely ezeket a lelkiállapotokat egyazon folyamat különböző pillanataiként fűzi egybe, változást jelent a mindig töredezett leírásokhoz képest, melyeket azoktól szokhattunk meg, akik ezekkel a dolgokkal foglalkoznak.

1. Az első állapotot, melyben az értelemüresség uralkodik (az, amire már a könyv elején utaltunk), „szétfolyó életerőnek” fogjuk nevezni. Mindent a fizikai szükségletek irányítanak, de ezeket gyakran összetévesztjük ellentmondásos vágyakkal és képekkel. Errefelé sötétség uralkodik az okokban és a teendőkben. Ebben az állapotban az ember változó formák közt elveszetteen vegetál. Erről a pontról csak két úton lehet továbblépni: a halál vagy a mutáció útján.

2. A halál útja zűrzavaros és sötét tájra vezet. A régi népek ismerték ezt az ösvényt, és szinte mindig a „föld alá” vagy szakadékok mélységeibe helyezték. Mások e birodalomba azért látogattak el, hogy utána fényes magasságokban „támadjanak fel”. Meg kell értened, hogy a halál „alatt” a szétfolyó életerő lakozik. Az emberi elme a halállal járó felbomlást talán későbbi átalakulási jelenségekhez köti, sőt az is lehet, hogy a zavaros mozgást a születést megelőzővel kapcsolja össze. Ha irányod emelkedő, a „halál” előző állapotoddal való szakítást jelent. A halál útján egy másik állapot felé emelkedsz.

3. Ide érkezvén a visszaesés menedékével találkozunk. Onnan két út nyílik: a megbánásé és az, amelyik a felemelkedésre szolgál, vagyis a halálé. Ha az elsőt választod, az azért van, mert döntésed az eddigi életeddel való szakítás irányába mutat. Ha újból a halál útjára lépsz, visszaesel a szakadékokba, azzal az érzéssel, hogy a kör bezárult.

4. Tehát, korábban azt mondtam, hogy egy másik ösvényen is megszökhetünk a szakadékbeli életerő elől, és ez a mutáció útja. Ha ezt az utat választod, azt azért teszed, mert ki akarsz emelkedni gyötrelmes állapotodból, ám anélkül, hogy látszólagos előnyeinek egy részéről hajlandó lennél lemondani. Ez tehát hamis út, melyet „görbe útként” ismerünk. Sok szörnyeteg került ki e kacskaringós folyosó mélységeiből. Ostrommal akarták bevenni a mennyországot, anélkül, hogy a poklot elhagyták volna, s ezáltal végtelen sok ellentmondást bocsátottak a köztes világba.

5. Feltételezem, hogy a halál birodalmából felemelkedve, és tudatos megbánást mutatva elérkeztél a hajlamosság lakhelyéhez. Lakhelyedet két vékony palló tartja: a megtartás és a kudarc. A megtartás útja hamis és bizonytalan. Amikor ezen jársz, az állandóság illúziójával áztatod magad, de valójában sebesen ereszkedsz lefelé. Ha a kudarc útjára térsz, emelkedésed gyötrelmes ugyan, de ez az egyetlen út, amely nem hamis.

6. Kudarcától kudarcig haladva elérkezel a következő pihenőhöz, melyet a „letérés lakhelyének” hívnak. Vigyázz, melyiket választod az előtted lévő két út közül: vagy az elszántság útjára lépsz, mely alkotáshoz vezet, vagy a neheztelés útjára, mely ismét lefelé, a visszaesés irányába terel. Itt a következő dilemmával szembesülsz: vagy a tudatos élet útvesztője mellett döntesz (és ezt elszántan teszed), vagy nehezteléssel visszatérsz előző életedbe. Sokan vannak, akik, miután nem sikerült önmagukon felülkerekedniük, lehetőségeik útját itt elvágják.

7. De te, aki elszántan emelkedtél, az „Alkotás” fogadójában találd magad. Ott három ajtót találsz: az elsőt „Bukásnak”, a másodikat „Próbálkozásnak”, a harmadikat pedig „Leértékelésnek” hívják. A Bukás egyenesen a mélységekbe vezet, és csak egy külső véletlen taszíthat feléje. Nehéz ezt az ajtót választanod. A Leértékelés pedig kerülő úton vezet a szakadékokba, úgy, hogy újra megteszed a már megtett utakat, egyfajta háborgó spirálon, miközben egyfolytában újraértékelisz mindent, amit elvesztettél és amit feláldoztál. Ez az önvizsgálat, mely a Leértékeléshez vezet, kétségkívül hamis vizsgálat, mely során lebecsülsz és eltorzítasz bizonyos dolgokat, melyeket összehasonlítasz. Egybeveted az emelkedés során tett erőfeszítéseket azokkal az „előnyökkel”, melyekről lemondtál. Ellenben ha közelebbről vizsgálod meg a dolgokat, meglátod, hogy nem emiatt mondtál le bármiről is, hanem más okokból. A Leértékelés tehát úgy kezdődik, hogy meghamisítjuk az okokat, melyek látszólag függetlenek voltak a felemelkedéstől. Most pedig azt kérdezem: Mi téveszti meg az elmét? Talán egy kezdeti lelkesedés hamis okai? Talán a vállalkozás nehézsége? Talán olyan áldozatok csalóka emléke,

melyek nem is léteztek, vagy melyeket más okok vezéreltek? Én azt mondom és kérdezem egyben: a házad már rég kigyulladt, és ezért döntöttél az emelkedés mellett. Vagy most azt gondolod, hogy házad az emelkedés miatt gyulladt ki? Körülnéztél talán egy kicsit is, hogy lásd, mi történt a környező házakkal?... Kétségtelen, hogy a középső ajtót kell választanod.

8. Menj fel a Próbálkozás díszlépcsőjén, és egy labilis kupolába érkezel. Onnan menj tovább egy szűk és kanyargós folyosón, melyet „ingatagságként” ismersz majd meg, míg egy fennsíkhoz hasonló, tágas és üres térbe nem érkezel, melynek az „energia nyitott tere” a neve.

9. E térben megrémülhetsz a kihalt és óriási tájtól, és a hatalmas, mozdulatlan csillagoktól átlényegült éjszaka rémisztő csendjétől. Ott, pontosan a fejed fölött, meglátod majd a Fekete Hold sejtelmes alakját az égboltra szegezve... egy furcsa, beárnyékolt Holdat, amely pontosan a Nappal szemben helyezkedik el. Ott meg kell várnod a virradatot türelmesen és hittel, hiszen ha nyugalmad megőrzöd, semmi rossz nem történhet.

10. Ebben a helyzetben előfordulhat, hogy azonnali kiutat keresel innen. Ha ez történne, akkor vaktában útra kelhetnél bármilyen cél felé, ahelyett, hogy bölcsen megvárnád a nappalt. Emlékezned kell rá, hogy ott (a sötétségben) bármely mozdulat hamis és általában „rögtönzésnek” hívják. Ha elfelejtetted azt, amit most említek, és rögtönzött mozdulatokat teszel, biztos lehetsz benne, hogy örvény ragad el, és ösvényeken és lakhelyeken át hurcol egészen a felbomlás legsötétebb mélyéig.

11. Milyen nehéz megérteni, hogy a belső állapotok egymásba kapcsolódnak! Ha látnád, milyen szigorú logikával rendelkezik a tudat, észrevennéd, hogy az előbb leírt helyzetben az, aki vaktában rögtönöz, végzetszerűen kezdi el leértékelni a többiekét és önmagát. Később feltolulnak benne a kudarc érzései, majd a neheztelés és a halál felé zuhan, és végül eljön mindannak a feledése, amit valaha is sikerült észlelnie.

12. Ha a síkságon sikerül kivárnod a nappalt, szemed előtt feltűnik a sugárzó Nap, mely számodra először világít rá a valóságra. Akkor meglátod majd, hogy minden létezőben él egy Terv.

13. Innen nehéz lezuhanni, hacsak nem akarsz önként leereszkedni sötétebb vidékek felé, hogy magaddal vidd a fényt a homályba.

Nem érdemes tovább taglalni ezeket a témákat, mert tapasztalat hiányában megtévesztenek azáltal, hogy a képzelet világába helyezik át azt, ami megvalósítható. Szolgálja javadat, amit eddig mondtunk. Ha mindaz, amit elmagyaráztam nem volna hasznos a számodra, ugyan mivel ellenkezneél? Hiszen semminek nincs alapja és oka a szkepticizmus számára, mely a tükör képéhez, a visszhang hangjához vagy az árnyék árnyékához hasonló.

XX. A belső valóság

1. Fontold meg észrevételeimet. Bennük a külső világ csupán allegorikus jelenségeit és tájait kell megsejtened. Ugyanakkor a szellemi világ valós leírásait is tartalmazzák.

2. Azt sem kell hinned, hogy azok a „helyek”, melyekkel utad során találkozol, valamiféle önálló létezéssel bírnak. Ehhez hasonló félreértések gyakran elhomályosítottak mély értelmű tanításokat, és így egyesek még ma is azt hiszik, hogy a mennyek, poklok, angyalok, démonok, szörnyetegek, elvarázsolt kastélyok, távoli városok és egyéb hasonló dolgok látható valósággal bírnak a „megvilágosodottak” számára. Ugyanez az előítélet – csak ellentétes értelmezéssel – vezetett félre olyan bölcsességgel nem rendelkező szkeptikusokat, akik e dolgokat egyszerű illúzióknak vagy képzelgéseknek tekintették, melyektől a lázas elmék szenvednek.

3. Szükséges megismételnem tehát: azt kell megértened, hogy mindez valós szellemi állapotokról szól, még ha a külső világ tárgyaival jelképezzük is őket.

4. Vedd figyelembe az elmondottakat, és tanuld meg felfedezni az igazságot az allegóriák mögött, melyek olykor félrevezetik a tudatot, máskor azonban olyan valóságokat fejeznek ki, melyeket megjelenítés hiányában lehetetlen felfogni.

Amikor az istenek városairól beszéltek, ahová különböző népek megannyi hőse akart eljutni; amikor a Paradicsomokról beszéltek, ahol istenek és emberek átlényegült, eredeti mivoltukban éltek együtt; amikor bukásokról és özönvizekről beszéltek, nagy belső igazság mondatott ki.

Később a megváltók elhozták üzenetüket, és kettős természettel érkeztek hozzánk, hogy visszaállítsák ezt a nosztalgikus, elveszett egységet. Újfent nagy belső igazság mondatott ki.

Csak hogy amikor minderről úgy beszéltek, hogy az elmén kívülre helyezték, tévedtek vagy hazudtak.

Megfordítva, a belső tekintettel egybeolvadt külső világ új utak bejárására kényszeríti ezt a tekintetet.

Így, ma a kor hőse a csillagok felé repül, korábban ismeretlen vidékeken át. Világából kifelé repül, s anélkül, hogy tudná, valami a belső és fényes központ felé hajtja.

A belső táj

I. A kérdés

1. Íme a kérdésem: az élet múlásával a boldogság vagy a szenvedés növekszik benned? Ne kérd, hogy meghatározzam e szavak jelentését! Érzésed szerint felelj...
2. Lehetsz bármilyen bölcs vagy hatalmas, ha benned és a körülötted élőkben nem növekszik a boldogság és a szabadság, elvetem példádát.
3. Viszont fogadd el a javaslatomat: annak a példáját kövesd, ami megszületik, és ne azét, ami a halál felé tart! Ugorj át szenvedéseden, és akkor nem a szakadék, hanem a benned rejlő élet növekszik majd.
4. Nincs olyan emberi szenvedély, eszme vagy cselekedet, mely ne ismerné a szakadékot. Ezért foglalkozzunk az egyetlen dologgal, amivel érdemes: a szakadékkal és azzal, ami felülkerekedik rajta!

II. A valóság

1. Te mit szeretnél? Ha azt mondd, a legfontosabb a szeretet vagy a biztonság, akkor lelkiállapotokról beszélsz, olyasvalamiről, amit nem látsz.
2. Ha azt mondd, a legfontosabb a pénz, a hatalom, a társadalmi elismerés, az igaz ügy, Isten vagy az örökkévalóság, akkor olyasvalamiről beszélsz, amit látsz vagy elképzelsz.
3. Egyetértünk majd, ha azt mondd: „Az igaz ügyet akarom, mert elutasítom a szenvedést!” „...Ezt akarom, mert ez megnyugtató; azt nem akarom, mert az összezavar, vagy mert erőszakot tesz rajtam.”
4. Akkor hát minden törekvés, minden szándék, minden igenlés és minden tagadás középpontjában a lelkiállapotod áll? Azzal vághatnál vissza: mindegy, hogy az ember szomorú vagy vidám, egy számnak mindig ugyanaz az értéke, és a Nap akkor is a Nap lenne, ha az emberi lény nem létezne.
5. Én pedig azt mondom majd neked, hogy ugyanaz a szám más lehet attól függően, hogy adnod vagy kapnod kell, és hogy a Nap nagyobb helyet foglal el az emberi lényben, mint az égen.
6. Egy égő szalmaszál vagy egy csillag fénye táncol a szemednek. Tehát nincs fény szem nélkül, és ha más lenne a szem, más hatása lenne ennek a ragyogásnak.
7. Ezért szíved ekképpen szóljon: „Szeretem ezt a ragyogást, amit látok!” És sose mondja: „Sem a Napnak, sem a szalmaszálnak, sem a csillagnak nincs köze hozzám!”
8. Melyik valóságról beszélsz a halnak és a hüllőnek, a nagyvadnak, a kis rovarnak, a madárnak, a gyermeknek, az aggastyánnak, annak, aki alszik vagy annak, aki dideregve vagy lázasan virraszt számításból vagy éppen rémületében?
9. Azt mondom, hogy a valóság visszhangja suttog vagy dübörög attól függően, hogy milyen fül hallgatja, s ha más lenne a fül, más lenne az éneke annak, amit „valóságnak” nevezel.
10. Ezért ekképpen szóljon szíved: „Szeretem a valóságot, amit létrehozok!”

III. A külső táj

Nézd ezt a párt, ahogy lassan sétál! A fiú átkarolja a lány derekát, a lány pedig szelíden a fiú vállára hajítja a fejét. Így haladnak előre a száraz falevelek őszén... a sárga, a vörös és a lila elmúlásában. Fiatalok és szépek, de az ólomszürke, ködös alkonyat felé tartanak. Hideg eső szemerkél, és a kihalt kertekben gyermekek elhagyott játéka hevernek.

1. Egyesekben mindez gyöngéd és tán kellemes nosztalgiát ébreszt. Másokban álmokat szabadít fel. Megint másoknak olyan ígéretek jelent, melyek az eljövendő, ragyogó napokon fognak beteljesülni. Így ugyanazon tenger látványa valakiben szorongást kelt, más pedig megnyugszik tőle, és fellelegzik. S míg sokan rémülten szemlélik a jéggel borított sziklaszirteket, megannyi más ember csodálja ezeket az óriási méretben kifaragott kristályokat. Egyeseket lehangol, másokat fellelkesít ugyanaz a táj.
2. Ha ugyanaz a táj más és más két ember számára, akkor miben van a különbség?
3. Mindennel így van ez, amit látunk és hallunk. Vedd példának a „jövő” szót. Egyikünk összerendezzen a hallatára, másikunk közömbös marad, egy harmadik pedig kész lenne „jelenét” áldozni érte.
4. Vedd példának a zenét. Vedd példának a társadalmi vagy vallási jelentéssel bíró szavakat.
5. Olykor előfordul, hogy a tömegek és a népek elvetnek, illetve elfogadnak egy tájat. Ám az elutasítás vagy az elfogadás vajon a tájban vagy a tömegek és a népek bensőjében gyökerezik?
6. A gyanakvás és a remény között életed olyan tájak felé irányul, melyek egybeesnek valamivel, ami benned van.
7. Ez az egész világ, melyet nem választottál, hanem neked adatott, hogy emberivé tedd, az a táj, mely annál inkább fejlődik, minél inkább fejlődik az élet. Ezért szíved sose mondja: „Sem az ősznek, sem a tengernek, sem a jeges hegycsúcsoknak nincs köze hozzám.” Hanem azt mondja: „Szeretem a valóságot, amit létrehozok!”

IV. Az emberi táj

Ha egy távoli csillag is kapcsolódik hozzád, akkor mit gondolkod egy olyan élő tájról, amelyben szarvasok kerülgetik a vén fákat, és a legvadabb állatok gyöngéden nyaldossák kölykeiket? Mit gondolkod arról az emberi tájról, melyben együtt él a bőség és a nyomor, melyben egyes gyermekek nevetnek, míg másoknak sírni sincs erejük?

1. Mert ha azt mondod: „eljutottunk más bolygókra”, azt is ki kell jelentened: „Lemészároltunk és rabszolgasorba döntöttünk egész népeket, zsúfolásig tömtük a börtönöket olyan emberekkel, akik szabadságért kiáltottak, reggeltől estig hazudtunk... Meghamisítottuk a gondolatainkat, érzelmeinket, cselekedeteinket. Lépten-nyomon merényletet követtünk el az élet ellen, mivel szenvedést okoztunk.”

2. Ismerem az utam ebben az emberi tájban. Mi lesz, ha ellentétes irányba haladva keresztezzük egymás útját? Elutasítok minden olyan csoportosulást, mely az életnél magasabb rendű ideált hirdet, és minden olyan ügyet, mely, hogy érvényre jusson, szenvedést okoz. Így hát mielőtt azzal vádolnál, hogy nem vagyok része semmilyen csoportosulásnak, vizsgálj meg a kezedet, nehogy rajta büntársak vérére találj! Ha úgy hiszed, hogy bátor dolog elkötelezni magad a csoportosulások mellett, mit mondasz arról, akit minden gyilkos párt azzal vádol, hogy nem kötelezi el magát? Én egy olyan ügyet akarok, amely méltó az emberi tájhoz: azt, amelyik a fájdalom és a szenvedés legyőzése mellett kötelezi el magát.

3. Tagadom, hogy bármiféle joga lenne a vádaskodásra azoknak a csoportosulásoknak, melyeknek (közeli vagy távoli) történelmében jelen van az élet elnyomása.

4. Tagadom, hogy bármiféle joga lenne a gyanakvásra azoknak, akik gyanús arcukat elfedik.

5. Tagadom, hogy bárkinek bármiféle joga lenne arra – még ha a legfőbb érve az aktuális helyzet sürgőssége is –, hogy elzárjon új utakat, melyek bejárására az emberi lénynek szüksége van.

6. Még a bűnözőkben rejlő legrosszabb sem idegen számomra, és ha felismerem az emberi tájban, magamban is felismerem. Így tehát felül akarok kerekedni azon, ami bennem és minden emberben az élet elnyomásáért küzd. Felül akarok kerekedni a szakadékon!

Minden világ, amelyre vágysz, minden igazság, amelyet megkövetelsz, minden szeretet, amelyet keresel, minden emberi lény, akit követni vagy eltáposni akarsz, benned is jelen van. Minden, ami benned megváltozik, megváltoztatja irányodat abban a tájban, amelyben élsz. Ezért ha valami újra van szükséged, felül kell kerekedned a régin, ami a bensődben uralkodik. Hogyan fogod ezt megtenni? Először is észreveszed majd, hogy bárhová is mész, a belső tájadat magaddal viszed.

V. A belső táj

1. Azt keresed, amiről azt hiszed, hogy boldoggá tesz. Azonban amit te hiszel, nem esik egybe azzal, amit más keres. Megtörténhet, hogy ellentétes dolgokra vágytok, és azt kezditek hinni, hogy egyikőtök boldogsága ellentmond a másikénak; vagy az is lehet, hogy ugyanarra a dologra vágytok, és miután az egyedi vagy ritka, ugyanúgy azt hiszitek, hogy egyikőtök boldogsága ellentmond a másikénak.

2. Úgy tűnik, hogy éppúgy lehetne vitatkozni amiatt, hogy közösek a céljaink, mint amiatt, hogy ellentétesek. Különös logika szerint működnek a hitek, melyek hasonló magatartást képesek kiváltani egy adott céllal és annak az ellentétével kapcsolatban is!

3. Tetteid kulcsa hiteid mélyén keresendő. Olyan erővel babonáz meg a hited, hogy azt állítod, az a valóság, még ha csak a fejedben létezik is.

4. De visszatérve a lényegre: azt keresed, amiről azt hiszed, hogy boldoggá tesz. Amit a dolgokról hiszel, nem bennük van, hanem a te belső tájadbán. Amikor te meg én ezt a virágot nézzük, sok mindenben egyetérthetünk. De amikor azt mondod, hogy a legteljesebb boldogságot adja neked, ezt nehezen fogom megérteni, mert már nem a virágról beszélsz, hanem arról, amit hiteid szerint benned okoz. Egy belső tájról beszélsz, amely talán nem esik egybe az enyémmel. Innen már csak egy lépés, hogy megpróbáld rám kényszeríteni a tájadat. Fontold meg, milyen következményei lehetnek ennek!

5. Világos, hogy belső tájad nemcsak abból áll, amit a dolgokról hiszel, hanem abból is, amire emlékszel, amit érzel és amit elképzelsz magaddal, másokkal, a történésekkel, az értékekkel és általában a világgal kapcsolatban. Talán meg kellene értenünk a következőket: külső táj az, amit a dolgokból észlelünk, belső táj pedig az, amit azokból leszűrünk belső világunk rostáján keresztül. Ezek a tájak egyek, és ezek alkotják feloldhatatlan valóságképünket.

VI. Központ és tükörkép

„Külső táj az, amit a dolgokból észlelünk, belső táj pedig az, amit azokból leszűrünk belső világunk rostáján keresztül. Ezek a tájak egyek, és ezek alkotják feloldhatatlan valóságképünket.” És e valóságkép miatt haladunk egyik vagy másik irányba.

1. De világos, hogy ahogyan haladsz előre, valóságképed változik.
2. A tanulás – legyen bármilyen csekély is – nem lehetséges pusztán szemlélődés által. Azért tanulsz, mert teszel valamit azzal, amit szemlélsz, és minél többet teszel, annál többet tanulsz, mert ahogy haladsz előre, változik a valóságról alkotott képed.
3. Mit tanultál meg a világról? Azt, amit meg is tettél. Mit szeretnél a világtól? Amit szeretnél, abból következik, ami történt veled. Mi az, amit nem szeretnél a világtól? Amit nem szeretnél, attól függ, ami történt veled.
4. Hallgass meg, te lovas, ki az idő hátán lovagolsz: legmélyebb tájadat három ösvényen közelítheted meg. Hogy mit találsz a belsejében? Helyezkedj el belső tájad középpontjában, és meglátod, hogy minden irány megsokszorozza e központot!
5. Tájadat háromszög alakban tükörfal veszi körül, amelyben ez a táj végtelen árnyalatokban, végtelenül tükröződik. És ott minden mozgás átalakul, és megannyiszor újra összeáll aszerint, hogy milyen irányba fordulsz az általad választott képek útján. Magad előtt láthatod saját hátadat, és amikor az egyik kezedet jobbra mozdítod, az balra mozdul.
6. Ha el akarsz érni valamit a jövő tükrében, látni fogod, hogy az a ma, illetve a múlt tükrében ellentétes irányba fut.
7. Lovas, ki az idő hátán lovagolsz, mi hát a tested, ha nem az idő maga?

VII. Fájdalom, szenvedés és az élet értelme

1. Az éhség, a szomjúság, a betegség és minden, ami a testet bántja: fájdalom. A félelem, a csalódás, a kétségbeesés és minden, ami a szellemet bántja: szenvedés. A fizikai fájdalom meghátrál majd, ahogy a társadalom és a tudomány előrehalad. A szellemi szenvedés meghátrál majd, ahogy növekszik az életbe vetett hit, azaz, ahogy az élet értelmet nyer.

2. Ha netán hullócsillagnak képzeled magad, mely fényét veszítette, amikor földet ért, akkor elfogadod majd a fájdalmat és a szenvedést mint a dolgok alapvető természetét. De ha azt hiszed, a világba azért vettté, hogy betöltsd a küldetésed, hogy emberivé tedd, hálás leszel majd azoknak, akik megelőztek téged, és fáradtságos munkával megépítették a lépcsőfokokat, hogy te folytatni tudd az emelkedést.

3. Ezer név megnevezője, értelem megalkotója, világ átalakítója... Szüleid és szüleid szülei folytatódnak benned. Nem hullócsillag vagy, hanem fényes nyílvevő, mely az egek felé repül. Te vagy a világ értelme, és amikor megvilágítod létezésed értelmét, fénnel árasztod el a Földet. Amikor elveszíted értelmét, a Föld elsötétül, és a szakadék megnyílik.

4. Megmondom, mi az életed értelme itt: emberivé tenni a Földet! Mit jelent emberivé tenni a Földet? Legyőzni a fájdalmat és a szenvedést, tanulni határok nélkül, szeretni a valóságot, amit létrehozol.

5. Nem kérhetem tőled, hogy ennél tovább menj, de nem is lesz bántó, ha azt mondom: „Szeresd a valóságot, amit létrehozol, és még a halál sem tartóztatja fel repüléset!”

6. Nem töltöd be küldetésed, ha erőidet nem arra irányítod, hogy a téged körülvevőkben legyőzd a fájdalmat és a szenvedést. És ha eléred, hogy ők is belefogjanak a világ emberivé tételének feladatába, sorsukat megnyitod egy új élet felé.

VIII. A lovas és árnyéka

Amikor a Nap vörösre festette az utat, az árnyék megnyúlt a köves, bozótos, kietlen vidéken. A lovas lelassította lovát, majd megállt egy frissen rakott tűz közelében. Egy öregember simogatta kezével a lángokat, és köszöntötte a lovas. Az leszállt a lóról, és beszédbe elegyedtek. Később a lovas folytatta útját.

Mikor az árnyék megrövidült a ló patája körül, a lovas megállt egy pillanatra, és néhány szót váltott egy férfival, aki megállította az út mentén.

Mikor az árnyék megnyúlt a háta mögött, a lovas már nem lassított. Egy ifjú, aki fel akarta tartóztatni, épp csak utána tudott kiáltani: „Ellenkező irányba mész!”

De az éjszaka leszállította a lovas a nyeregből, aki már csak a lelkében látta az árnyéket. Akkor önmagának és a csillagoknak sóhajtván így szólt:

„Egyazon napon egy öregember a magányról, a betegségről és a halálról beszélt nekem. Egy férfi arról, hogy hogyan vannak az élet dolgai. Végül egy ifjú nem is beszélt hozzám, csak utánam kiáltott, hogy ismeretlen irányba térítsen le utamról. Az öreg a dolgai és az élete elvesztésétől félt; a férfi attól, hogy nem sikerül megszereznie azt, amit a dolgainak és az életének vél. Az ifjú pedig attól, hogy nem tud elmenekülni a dolgai és az élete elől.

Különös találkozások ezek: az öreg rövid jövője miatt szenved, és hosszú múltjába menekül. A férfi jelenlegi helyzete miatt szenved, az elmúltban vagy az eljövendőben keres menedéket attól függően, hogy az előtte vagy a mögötte lévőhöz igazodik. Az ifjú pedig azért szenved, mert egy rövid múlt harapdálja a sarkát, és ez a hosszú jövő felé való menekvésre készíti. Mégis mindhármuk arcában felismerem saját arcomat, és úgy tűnik, hogy minden emberi lény, bármilyen korú legyen is, áthaladhat ezeken az időkön, és nem létező kísérteteket láthat bennük. Vagy talán ma is létezik az a fiatalkori sérelmem? Vagy létezik ma az öregkorom? Vagy e sötétségben ma halálom rejtőzik talán?

Minden szenvedés az emlékezésen, a képzeleten vagy az észlelésen keresztül tűnik fel. Ugyanakkor e három útnak köszönhetően létezik az emberi gondolat, érzelem és cselekedet. Ha tehát ezen utak szükségszerűek, akkor a rombolás közvetítői is ezek, amennyiben megfertőzi őket a szenvedés.

De vajon a szenvedéssel nem arra figyelmeztet-e minket az élet, hogy a sódra visszafordult? Az életet visszafordíthatja valami (számomra ismeretlen dolog), amit az ember tesz vele. Így tehát ez az öregember, ez a férfi és ez az ifjú tettek valamit az életükkel, hogy az visszaforduljon.”

Akkor a lovas, aki az éjszaka sötétjében elmélkedett, elaludt. És amikor elaludt, álmodott, és álmában kivilágosodott a táj. Ott volt egy háromszögletű, tükörfalakkal körbevett tér közepén. A falak visszatükrözték és megsokszorozták a képét. Ha az egyik irányba nézett, öregemberként látta magát, egy másik irányban férfiként és végül fiatal fiúként... De ő úgy érezte magát, mint egy gyermek, önmaga középpontjában.

Akkor az történt, hogy minden elkezdett sötétedni, és amikor már nem érzékelt mást, csak súlyos sötétséget, felébredt. Kinyitotta a szemét, és meglátta a napfényt. Ezután felszállt a lovára, és látva, hogy az árnyék megnyúlik, ezt mondta magának: „Az ellentmondás az, ami visszafordítja az életet, és szenvedést okoz... A Nap azért nyugszik le, hogy a nappalt felváltsa az éjszaka, de a nappal olyan lesz, amilyenné én teszem.”

IX. Ellentmondás és egység

1. Az ellentmondás visszafordítja az életet. Az élet e fejlődő folyamának visszafordítását érzékeljük szenvedésként. Ezért a szenvedés az a jel, amely figyelmeztet annak a szükségességére, hogy megváltoztassuk a szembeható erők irányát.
2. Az, aki ismétlődő csalódásai miatt fel van tartóztatva a haladásban, látszólag van csak feltartóztatva, mert valójában visszafelé halad. A múltbeli kudarcai újra meg újra bezárják a jövőjét. Aki csalódott, a jövőt a múltja ismétlődéseiként látja, ugyanakkor szükségét érzi, hogy megváljon a múltjától.
3. Az, aki a neheztelés rabjaként tör a jövő felé, vajon mit meg nem tenne, hogy zavaros elégtétellel megbosszulja múltját?
4. Csalódottságunkban és neheztelésünkben arra kényszerítjük a jövőt, hogy meghajlítsa gerincét, és szenvedéssel telve visszafejlődjön.
5. Olykor a bölcsek a szeretetet javasolták védőpajzsként a szenvedést okozó megpróbáltatások ellen... De a „szeretet” csalóka szó. Számodra a múlt megtorlását jelenti, vagy a jövő felé irányuló, újszerű, tiszta és ismeretlen kalandot?
6. Ahogy láttam, hogy az ünnepélyes groteszk módon elfedi a nevetségest, és láttam, hogyan borítja gyászba az üres komolyság a tehetség báját, sok szeretetben a bosszúálló önmegerősítést ismertem fel.
7. Hogyan képezed el a bölcseket? Ugye, hogy ünnepélyes, kimért mozgású lényeknek képezed őket... akik rettenetesen szenvedtek, és ezen érdemük alapján a magasságból szelíd mondatokkal hívogatnak, melyekben gyakran ismétlődik a „szeretet” szó?
8. Én minden igazi bölcsben egy, a gondolatok és a dolgok világában szaladgáló gyermeket láttam, aki óriási és tündöklő buborékokat fúj, amelyeket maga pukkaszt szét. Minden igazi bölcs csillogó szemében láttam, ahogy „az öröm könnyű lépteivel a jövő felé táncol”. És csak nagyon ritkán hallottam szájukból a „szeretet” szót... mert egy igazi bölcs sohasem fogadkozik hiábavalóan.
9. Nehogy azt hidd, hogy a bosszúval megtisztíthatod szenvedéssel teli múltadat, vagy azzal, hogy a „szeretetet” bűvös szóként vagy egy újabb csalás eszközeként használod!
10. Igazán akkor szeretsz majd, ha a tekintetedet a jövő felé fordítva alkotsz. És ha visszaemlékszel egy nagy szeretetre, csak fogadd lágy és csendes nosztalgiával, köszönetet mondva azért a tanításért, ami a mai napig elkísér.
11. Így nem azzal töröd meg a múltad szenvedéseit, hogy meghamisítod vagy lekicsinyled a jövőt. Hanem azzal, hogy megváltoztatod a benned ellentmondást okozó erők irányát.
12. Azt hiszem, meg tudod majd különböztetni a nehézséget (ami üdvözlendő, mivel át tudsz ugrani rajta) az ellentmondástól (ami kiúttalan, magányos útvesztő).
13. Életed minden ellentmondásos cselekedetének, bármilyen körülmény hatására követted is el, félreismerhetetlen belső erőszak és önbecsapás íze van. Nem az számít majd, hogy milyen okból találtad magad ebben a helyzetben, hanem az, hogy hogyan alakítottad ki a valóságodat, tájadat az adott pillanatban. Valami eltörött, és megváltoztatta útirányod. Ez előkészített egy újabb törést. Ilyen módon minden ellentmondásos cselekedet arra készítet, hogy megismételd, ahogyan minden egységes cselekedet is igyekszik újra megtörténni.
14. Mindennapi cselekedeteink során legyőzünk nehézségeket, elérünk apró célokat, és jelentéktelen kudarckokat vallunk. E cselekedetek vagy örömet, vagy kellemetlenséget okoznak, de a mindennapi élethez úgy tartoznak hozzá, mint egy nagy építményhez az állványzata. Az állványzat nem maga az építmény, de szükséges ahhoz, hogy az létrejöjjön. Nem számít, hogy az állványzat ilyen vagy olyan anyagból készült, ha a célnak megfelel.

15. Azonban ami magát az építményt illeti: ahová hibás anyagot teszel, ott megsokszorozod a hibát, míg ahová szilárdat, annak környékén is erősíted a szilárdságot.

16. Az ellentmondásos és az egységes cselekedetek alkotják életed alapvető építményét. Abban a pillanatban, amikor szembenézel velük, nem szabad tévedned, mert ha tévedsz, azzal a jövőnek ártasz, és visszafordítod életed sodrát... Hogyan keveredsz majd ki a szenvedésből azután?

17. Ugyanakkor mostanra már számos ellentmondásos cselekedetet halmoztál fel. Ha az alapoktól kezdve minden hamis, mit lehet még tenni? Talán darabokra szedni az egész életed, hogy azután előlről kezd? Engedd meg, hogy azt mondjam: nem hiszem, hogy az egész építményed hamis. Következésképpen felejtse el e drasztikus gondolatokat, amelyek nagyobb bajokat okozhatnak neked, mint amiktől ma szenvedsz.

18. Egy új élet nem a korábbi „bűnök” elpusztításával teremthető meg, hanem azok belátásával, úgy, hogy világossá váljon e tévedések kellemetlen következménye.

19. Egy élet akkor kezdődik, amikor szaporodni kezdenek az egységes cselekedetek, hogy kiválóságukkal kiegyenlítsék a korábbi erőviszonyokat (míg végül túlsúlyba kerülnek).

20. Fontos, hogy ez világos legyen a számodra: nem állsz háborúban önmagaddal. Elkezdesz barátként bánni önmagaddal, mint olyasvalakivel, akivel meg kell békélned, miután maga az élet és a tudatlanság eltávolított titeket egymástól.

21. A megbékéléshez szükséged lesz egy első elhatározásra, miután megértetted korábbi ellentmondásaidat. Ezután egy újabb döntésre, hogy le akarod győzni az ellentmondásaidat. Végül el kell határoznod, hogy egységes cselekedetekből építed fel az életed, elutasítva az olyan anyagokat, melyek eddig annyi bajt hoztak a fejedre.

22. Csakugyan célszerű, hogy megvilágítsd múltadban és jelenlegi helyzetekben azokat az ellentmondásos cselekedeteket, amelyek valóban rabságban tartanak. Ezek felismeréséhez a szenvedés pillanataira támaszkodsz majd, melyeket a belső erőszak és az önbecsapás érzése kísér. Ezeknek világos jelei vannak.

23. Nem azt mondom, hogy a múlt és a jelen kimerítő áttekintésével kell gyötörned magad. Csupán azt javaslom, vedd figyelembe mindazt, ami szerencsétlen irányba térítette utadat, és ami erős kötelékekkel fogva tart. Ne vezesd félre magad ismét azzal, hogy ezek „megoldott problémák”! Nem oldottad meg, és kellőképpen meg sem értetted azt, amivel nem állítottál szembe egy – a probléma hatását ellensúlyozó és legyőző – új erőt.

24. Mindezen javaslatok akkor lesznek értékesek számodra, ha kész vagy létrehozni egy új tájat a belső világodban. De semmit sem tehetsz majd magadért, ha csak magadra gondolsz. Ha előre akarsz haladni, egy nap be kell látnod, hogy küldetésed emberivé tenni a világot, ami körülvesz.

25. Ha egy új életet akarsz létrehozni, amely mentes az ellenmondásoktól, és egyre inkább legyőzi a szenvedést, két hamis érveléssel kell számolnod. Az első annak a szükségességét hangsúlyozza, hogy először belső problémáinkat oldjuk meg, mielőtt bármilyen konstruktív tettet vinnénk véghez a világban. A második önmagunk teljes elfeledéséért jelentkezik, és fennen hirdeti „a világ felé való elkötelezettséget”.

26. Ha fejlődni akarsz, segíteni fogsz fejlődni a téged körülvevőknek. És akár egyetértesz velem, akár nem, ez az egyetlen kiút.

X. Az érvényes cselekvés

1. Az élet fejlődő folyamának minden visszafordítását szenvedésként érzékeljük. Ezért nem csak az ellentmondás a szellemi ártalmak forrása. Ám míg a szenvedés számos formáján a körülményeknek köszönhetően túl lehet lépni, az ellentmondás megmarad, és tovább szövi sötét árnyékhalóját.

2. Ki ne szenvedett volna már érzelmek, elképzelések vagy tárgyak elvesztése miatt? Ki nem félt, ki nem keseredett el, ki nem érzett részvétet, ki nem lázadt fel dühödten az emberek, a természet vagy nem kívánt, végzetes események ellen? Ugyanakkor, amitől féltünk a sötétben, nappal szertefoszlott, és sok minden, amit elvesztettünk, feledésbe merült. A belső önbecsapás azonban tovább él a múltban, és mérgezi a jövőt.

3. Ami a legfontosabb az emberi életben, az az egység és az ellentmondás anyagaiból épül. Ez az a mély emlékezet, mely tovább él, kivéve a létet minden látszólagos határon túl, vagy amely azon a bizonyos mezsgyén felbomlasztja azt. Bárcsak minden emberi lény fel tudná idézni önmaga belső egységét a végső számvetéskor!

4. És hogy milyen íze van az egységes cselekedetnek? A mély béke érzéséről ismerheted fel, amely gyengéd öröm kíséretében összhangot teremt önmagaddal. E cselekedetnek a legteljesebb igazság a jele, mert benne szoros barátságban egyesül a gondolat, az érzés és a világban véghez vitt cselekedet. Megkérdőjelezhetetlen az érvényes cselekedet, melyre ezerszer is igent mondanál, ha megannyi életet élnél is!

5. Minden olyan jelenséget, amely másokban visszaszorítja a szenvedést, egységes, érvényes cselekedetként érzékel az, aki azt előidézte.

6. Két tendencia szorítja korlátok közé a cselekvést: lent a szakadék, amely növekszik az ellentmondással, fent pedig a repülés, amely lehetővé teszi, hogy érvényes cselekedet által átjussunk a szakadékon.

7. És az élet húrja sajátos módon vált hangnemet, ahogy megfeszül vagy ellazul, míg el nem éri a kívánt hangot. Kell hogy legyen egy hang, egyfajta hangolás, egy sajátos eljárás, hogy a vibrálás létrejöjjön, és utána a kívánt módon megsokszorozódjon.

8. Ahogy az emberi lény felegyenesedett a tájban, a népek erkölcsé elkezdte formálni első szavait. És az erkölcs kijelölte az „igent” meg a „nemet” a cselekvésben, követelve a „jót” és üldözve a „rosszat”. Vajon továbbra is jó lesz-e a jó ebben az olyannyira sokszínű tájban? Ha ezt egy változatlan Isten megerősíti, az lesz! De ha Isten sokak számára eltűnt, ki marad, aki ítélhetne? Hiszen a törvény a korok nézeteivel együtt változik.

9. Tehát a lényeg ez: vajon az érvényes cselekvés alapelvei – melyek lehetővé teszik minden emberi lény számára, hogy belső egységben éljen – olyan rögzített képek lesznek-e, melyeknek engedelmességre kell, vagy egybeesnek majd azzal, amit tapasztalunk, amikor elvetjük vagy betartjuk őket?

10. Nem vitatjuk itt meg az érvényes cselekvés alapelveinek természetét. Mindenesetre figyelembe vesszük létezésük szükségességét.

XI. A belső táj kivetítése

Beszéltünk tájról, szenvedésről, ellentmondásról és azokról a cselekedetekről, amelyek egységet adnak az élet folyamának. Azt gondolhatnánk, hogy ezek bezárva maradnak minden emberi lény bensőjében, vagy legalábbis következmények nélküli, egyéni cselekvésként nyilvánulnak meg a külvilágban. Nos, ennek épp az ellenkezője igaz.

1. Minden ellentmondás visszafordítja az életet, veszélyeztetve annak a jövőjét, aki ezt az ellentmondást elszenvedti, és azokét, akik kapcsolatban vannak e szerencsétlenség közvetítőjével. Minden személyes ellentmondás megfertőzi azt az emberi tájat, amellyel közvetlen kapcsolatban áll, mint egy láthatatlan betegség, amely csak hatásaiban érhető tetten.

2. Régen gonosz szellemeket vagy boszorkányokat okoltak minden olyan csapásért, mely az egyes térségeket sújtotta. Idővel azonban a tudomány fejlődése többet tett a vádlókért és a vádlottakért, mint az évezredek felelőtlen jajveszékélés. Melyik oldal mellett köteleztél volna el magad? A tiszták és a kárhózzottak oldalán egyaránt csak balgaságodba gabalyodtál volna bele.

3. Még ma is, amikor szerencsétlenséged felelőseit keresed, tovább növeled a babonák hosszú láncolatát. Ezért hát elmélkedj, mielőtt másokra mutogatsz, mert lehet, hogy a véletlen, vagy más esetekben az ellentmondásaid kivetítése vezetett a szomorú fejleményekhez.

4. Annak, hogy gyermekeid a szándékaiddal ellenkező irányba haladnak, több köze van hozzád, mint a szomszédodhoz, vagy éppenséggel a világ egy távoli pontján bekövetkezett földrengéshez.

5. Így hát, ha a befolyásod kiterjed egy egész népre, nagyon ügyelj rá, hogy felülkerekedj az ellentmondásodon, nehogy megmérgezd vele a levegőt, melyet mindenki más belélegez! Felelős leszel önmagadért és azokért, akiket magad köré gyűjtesz.

6. Mindezért, ha küldetésed emberivé tenni a Földet, erősítsd meg nemes, dolgos kezedet!

XII. Ellensúlyozás, tükröződés és jövő

1. Az élet csupán hatás és visszahatás volna? Az éhség a jóllakottságról ábrándozik, a fogoly a szabadulásról; a fájdalom az élvezetet keresi, míg az élvezet megcsömörlik önmagától.
2. Ha az élet csupán a biztonság hajszolása annak, aki fél a jövőtől, önmegerősítés annak, aki irányt vesztett, bosszúvágy annak, aki csalódott a múltban... miféle szabadság, felelősség és elkötelezettség maradhat fenn veretlen zászlóként?
3. És ha az élet csupán tükör, mely visszatükröz egy tájat, hogyan változhat meg az, amit tükröz?
4. Az ingák hideg mechanikája vagy a csalóka tükörképek között mi olyat állítasz, ami nem tagadás? Mit jelentesz ki visszavonhatatlanul, vagy számtani ismétlés nélkül?
5. Ha arra mondasz igent, ami önmagát keresi, aminek természete az átalakulás, ami sosem lakik jól, és ami lényegénél fogva nyitva áll a jövő előtt, akkor szereted a valóságot, amit létrehozol. Ez tehát az életed: a valóság, amit létrehozol!
6. És lesz hatás és visszahatás, tükröződés és véletlen is, de ha megnyitottad a jövőt, semmi sem lesz, ami feltartóztathat.
7. Szádból az élet szóljon, és mondja azt: „Nem létezik semmi, ami fel tudna tartóztatni!”
8. Hasztalan és gonosz az a jövendölés, mely a világ pusztulását hirdeti. Én azt állítom, hogy az emberi lény nemcsak hogy tovább kell éljen, de határtalanul fog fejlődni. És azt is mondom, hogy az élet tagadói el akarnak rabolni minden reményt, az emberi cselekedet dobogó szívét.
9. Jövendő örömed még a legsötétebb pillanatokban is emlékeztessen erre a mondatra: „Az élet a fejlődést keresi, nem a semmi ellensúlyozását!”

XIII. Az átmeneti értelmek

1. Mikor az ingamozgásszerű ellensúlyozástól hajtva olyan értelmeket keresek, amelyek igazolják léteimet, afelé fordulok, amire szükségem van, vagy amiről azt hiszem, hogy szükségem van rá. Mindenesetre akár elérem, akár nem: mi fog történni ezzel az értelemmel (vagyis a mozgásom irányával)?

2. Ezek az átmeneti értelmek, melyek szükségesek az emberi tevékenység kibontakozásához, nem szolgálhatnak a létezésem alapjául. Másrészt, ha egy bizonyos helyzetre alapozom az életem, mi történik majd, amikor a véletlen szétzilálja ezt a helyzetet?

3. Hacsak nem akarjuk a létet kiüresedésre és csalódásra korlátozni, szükséges lesz, hogy felfedezzünk egy olyan értelmet, melyet még a halál sem (amennyiben az lenne az a véletlen) tud kiüresíteni vagy meghiúsítani.

4. Nem tudod majd igazolni a létet, ha a végére a halál abszurditását helyezed. Eddig harcostársak voltunk. Sem te, sem én nem akartunk meghajolni semmilyen isten előtt. Mindig így szeretnék rád emlékezni. Akkor hát miért hagysz el, amikor nem engedelmkedem a kérlelhetetlen halálnak? Hogy is mondtuk? „Még az istenek sem állnak az élet fölött!” És most térdre borulsz az élet tagadása előtt? Tégy, ahogy akarsz, de én nem hajtok fejet semmilyen bálvány előtt, még akkor sem, ha ezt az észszerűségbe vetett hit látszólag „igazolja”.

5. Ha az észnek az életet kell szolgálnia, segítsen átugornunk a halálon. Akkor az ész alkotson egy minden csalódástól, véletlentől és kiüresedéstől mentes értelmet.

6. Nem fogadom el az oldalamon azt, aki a transzcendenciát félelemből vetíti maga elé, csak azt, aki fellázad a halál végzetszerűsége ellen.

7. Ezért azokat a szenteket szeretem, akik nem félnek, hanem igazán szeretnek. Azokat szeretem, akik tudományukkal és értelmükkel nap mint nap legyőzik a fájdalmat és a szenvedést. És valójában nem látok különbséget a szent és aközött, aki tudományával az életet segíti. Ki lehetne jobb példa, magasabb rendű vezető náluk?

8. Egy olyan értelem, amely túl akar haladni azon, ami mulandó, nem fogadja el a halált az élet végeként, hanem hirdeti a transzcendenciát mint a látszólagos Végzettel szembeni maximális engedetlenséget. És az, aki azt állítja, hogy cselekedetei egy sor olyan eseményt idéznek elő, melyek másokban folytatódnak, az örökkévalóság fonalának egy darabját tartja kezében.

XIV. A hit

1. Valahányszor a „hit” szót hallom, gyanakvás támad bensőmben.
2. Ha valaki a „hitről” beszél, mindig azt kérdem magamtól, vajon mi célt szolgál, amit hirdet.
3. Láttam a különbséget a naiv hit (melyet „hiszékenységgént” is ismerünk) és a másik, erőszakos és megalapozatlan hit között, mely a fanatizmusnak ad teret. A kettő közül egyik sem fogadható el, mert míg az előbbi utat nyit a véletlennek, az utóbbi lázas táját erőlteti másokra.
4. Valami fontos mégis kell hogy legyen ebben a hatalmas erőben, amely a legjobb ügyet képes mozgásba hozni. Legyen a hit olyan meggyőződés, amelynek alapja az, hogy hasznos az élet számára!
5. Ha azt mondják, hogy a hit és a tudomány szemben áll egymással, azt válaszolom, hogy ha nem áll szemben az étellel, el kell fogadnom a tudományt.
6. Semmi sem gátolja, hogy a hit és a tudomány, amennyiben egy irányba tartanak, fejlődést hozzanak, lelkesedéssel segítve a kitartó erőfeszítést.
7. Aki emberivé akarja tenni a világot, lelkesítsen azzal, hogy rámutat a jövő lehetőségeire. Talán használ az életnek a szkeptikus az összeomlás jóslatával? Fennmaradhatott volna a tudomány a hit nélkül?
8. Íme egy olyan hit, amely szembemegy az étellel, és azt állítja: „A tudomány le fogja rombolni világunkat!” Mennyivel jobb lenne, ha nap mint nap megerősítenénk a hitet abban, hogy a tudományt emberivé lehet tenni, és azért tevékenykednénk, hogy győzzön az az irány, ami a tudományok születésekor megadatott.
9. Ha egy hit megnyitja a jövőt, értelmet ad az életnek, a szenvedéstől és az ellentmondástól az érvényes cselekvés felé tereli, akkor nyilvánvaló a hasznossága.
10. Ez a hit ugyanúgy, mint az önmagunkba, másokba és a minket körülvevő világba vetett hit hasznos az élet számára.
11. Amikor azt mondom: „A hit hasznos!”, bizonyára megsértesz néhány különösen érzékeny fület, de ez ne aggasszon, mivel ezek a zenészek némi önvizsgálat után maguk is felismerik majd, milyen hasznos számukra is a hit, még ha az övék másféle hangszerből szól is, mint amin te játszol.
12. Ha hitet szerzel önmagadban és abban, ami a legjobb a téged körülvevőkben, hitet világunkban és a jövő felé mindig nyitott életben, eltörpül minden olyan probléma, ami mindmáig legyőzhetetlennek tűnt számodra.

XV. Adni és kapni

1. Lássuk, milyen kapcsolatot alakítasz ki külső tájaddal! Talán a tárgyakat, a személyeket, az értékeket és a vonzalmakat olyan dolgoknak tekinted, amelyek azért kerülnek eléd, hogy étvágyad szerint válassz közülük, és felfald őket. A világnak e centripetális látásmódja valószínűleg a gondolataidtól az izmaidig terjedő ellentmondásaidat jelzi.
2. Ha így áll a helyzet, bizonyos, hogy minden, ami rád vonatkozik, nagyon értékes lesz a számodra: örömeid éppúgy, mint a szenvedésed. Így az is nehéz lesz, hogy le akard győzni személyes problémáidat, mert bennük felismersz egy olyan tónust, amely mindenek fölött a tiéd. A gondolattól az izmokig minden arra neveltetett, hogy összehúzódjon, és nem arra, hogy elengedjen. Így, még ha bőkezű vagy is, önzetlenségedet számítás ösztönzi.
3. Minden befelé megy. Semmi nem jön ki. Ezért minden megmérgeződik, a gondolataidtól az izmaidig.
4. És megmérgezel mindenkit, aki körülvesz. Ezután hogyan vethetnéd szemükre a veled szembeni „hálátlanságukat”?
5. Ha „adásról” és „segítségéről” beszélünk, te arra gondolsz, neked mit adhatnak, vagy neked hogyan segítsenek. De íme, a legjobb segítség, amit kaphatsz, hogy megtanítsák neked, hogyan engedd el a görcsösségedet.
6. Azt mondom, hogy önzésed nem bűn, csupán alapvető számítási hiba, mivel naivan azt hitted, hogy kapni több, mint adni.
7. Emlékezz életed legjobb pillanataira, és meg fogod érteni, hogy ezek mindig önzetlen adáshoz kötődnek. Ennek az elmélkedésnek önmagában is elégnek kellene lennie ahhoz, hogy léted iránya megváltozzon... De nem lesz elég.
8. Remélhetőleg másnak beszélek, nem neked, aki már megértettél olyan mondatokat, mint „emberivé tenni a Földet”, „megnyitni a jövőt”, „legyőzni a téged körülvevő világban a szenvedést” és még jó néhány olyat, aminek alapja az adás képessége.
9. „Szeretni a valóságot, amit létrehozunk” nem azt jelenti, hogy a saját problémáink megoldását tekintjük a világ kulcsának.
10. Végezetül: Le akarsz győzni mély ellentmondásodat? Akkor hát vigyél véghez érvényes cselekedeteket! Ha cselekedeteid érvényesek, az azért van, mert segítséget nyújtasz a körülötted lévőeknek.

XVI. Az életideálok

1. Belső tájában van egy ideális nő vagy férfi, akit a külső tájban keresel megannyi kapcsolaton keresztül anélkül, hogy valaha is elérned. Ezek a kovákővek sohasem érintkeznek a megfelelő ponton, kivéve azt a rövid időszakot, amikor a tökéletes szerelem elvakít szikrájával.
2. A maga módján mindenki a külső táj felé irányítja életét, hogy teljessé tegye rejtett ideáljait.
3. De a külső táj saját törvényeket diktál, és egy idő elteltével a legdélgettebb ábránd is olyan képpé változik, amely miatt most szégyent érzünk, vagy ami már halovány emlék csupán. Mégis vannak mély ideálok, melyek az emberi faj bensőjében szunnyadnak, várván az alkalmas pillanatot. Ezek az ideálok azoknak az impulzusoknak a lefordításai, melyeket a saját test ad át a megjelenítés terének.
4. Most nem vitatjuk meg sem ezen ideálok eredetét, sem alkotóelemeit, és azon világ összetettségéről sem beszélünk, amelyben megtalálhatók. Egyszerűen csak említést kell tennünk létezésükről, kiemelve, hogy szerepük azon szükségletek és vágyak kompenzálása, amelyek a külső táj felé irányuló cselekvést ösztönzik.
5. A kultúrák és a népek egyedi választ adnak a külső tájra. Ezt a választ mindig megfestik azok a belső ideálok, amelyeket a saját test és a történelem határoznak meg.
6. Bölcs az, aki ismeri mély ideáljait, és még bölcsőbb az, aki a legjobb ügyek szolgálatába képes állítani őket.

XVII. A belső vezető

1. Ki annyira csodálatra méltó számodra, hogy szeretnél ő lenni?
2. Finomabban kérdezem: ki az a példakép számodra, akinek bizonyos erényeit szeretnéd magadévá tenni?
3. Fordultál-e valaha gondodban vagy zavarodottságodban egy létező vagy nem létező személy emlékéhez, aki megnyugtató képként sietett a segítségedre?
4. Sajátos ideálokról beszélek, melyeket belső „vezetőknek” nevezhetünk, és melyek olykor külső személyekkel is egybeesnek.
5. Ezek az ideálok, melyeket gyerekkorodtól követni akartál, csupán a hétköznapi érzékelésed legkülső rétegeiben változtak.
6. Láttam, hogyan játszanak és beszélgetnek a gyerekek képzeletbeli társaikkal és vezetőikkel. Láttam azt is, miként lépnek kapcsolatba ezekkel a vezetőkkel a különböző korok népei őszinte odaadással teli imádságokban.
7. Minél erősebb volt a hívás, annál távolabbról érkeztek ezek a vezetők, akik a legjobb jelet hozták magukkal. Ebből tudtam meg, hogy a legmélyebb vezetők a leghatalmasabbak. Ugyanakkor csak nagy szükség ébresztheti fel őket évezredes dermedtségükből.
8. Egy ilyen ideál három fontos tulajdonsággal „rendelkezik”: erő, bölcsesség és jóság.
9. Ha többet akarsz tudni önmagadról, figyelj meg, milyen jellemzőkkel bírnak azok a férfiak vagy nők, akiket csodálsz. Vedd észre azt is, hogy azok a jellemzők, amelyeket a legtöbbre becsülsz bennük, hatással vannak a belső vezetőid kialakítására. Figyelj meg, hogy bár kezdeti viszonyítási pontod idővel eltűnt, bensődben maradt egy „nyom”, mely tovább ösztönöz a külső táj felé.
10. Ha tudni akarod, hogyan hatnak egymásra a kultúrák, azon kívül, hogy a tárgyak készítésének módszereit tanulmányozod, tanulmányozd az ideálok terjesztésének módját is.
11. Fontos tehát, hogy figyelmedet a többi ember legjobb tulajdonságaira fordítsd, mert azt közvetíted a világ felé, amit önmagadban kialakítottál.

XVIII. A változás

Tekintsünk vissza egy pillanatra!

Az emberi lényről azt mondtuk, hogy teljes mértékben összekapcsolódik és állandó kölcsönhatásban van a világgal. Továbbá azt, hogy cselekvése a külső tájban a belső tája alakulása szerint nyilvánul meg. Ez a cselekvés változatos, de az életet annak egységessége vagy ellentmondásossága határozza meg. Másrészt az ellentmondás visszafordítja az életet, és szenvedést okoz, amivel megfertőzi a világot. Az egységes cselekedetek megnyitják a jövőt, és visszaszorítják a szenvedést az egyénben és a világban.

„Emberivé tenni a Földet” ugyanaz, mint egységes cselekedeteken keresztül „adni”. Azoknak a céloknak, amelyek végeredményben a „kapásra” irányulnak, csak átmeneti értelmük lehet; elkerülhetetlenül ellentmondáshoz vezetnek.

Létezik egy nagy energia, amely mozgósítható az élet szolgálatában: ez a hit. Működnek más erők is a belső tájban, melyek a külső táj felé való cselekvést ösztönzik: ezek az „ideálok”.

1. Végül is a kérdés a következő: felül akarsz kerekedni a szakadékon?
2. Talán ezt akarod. De hogyan változtatsz irányt, ha a lavina már elszabadult, és magával ragad mindent, ami csak útjába kerül?
3. Bárhogy döntesz is, tudnod kell, milyen eszközök és milyen energia áll rendelkezésedre ahhoz, hogy változtatni tudj.
4. Bár a döntés teljes mértékben a tiéd, szeretném jelezni, hogy életed irányát nem tudod kizárólag a belső munka eszközeivel megváltoztatni, csakis úgy, hogy határozottan cselekszel a világban – viselkedéseket változtatsz meg.
5. Vedd hozzá a feladathoz közvetlen környezetet, ami döntően befolyásol téged, és amelyet te is befolyásolsz! És hogyan teszed majd mindezt? Nincs más mód: fel kell ébreszteni a hitet abban, hogy a visszafelé fordult életet lehetséges átalakítani.
6. Ezen a ponton magadra hagylak. Ha készen állsz, hogy megváltoztasd az életedet, át fogod alakítani a világot, és akkor nem a szakadék győz, hanem az, ami felülkerekedik rajta.

Az emberi táj

I. A tájak és a tekintetek

1. Beszéljünk tájakról és tekintetekről, s térjünk vissza a már korábban elmondottakhoz: „Külső táj az, amit a dolgokból észlelünk, belső táj pedig az, amit azokból leszűrünk belső világunk rostáján keresztül. Ezek a tájak egyek, és ezek alkotják feloldhatatlan valóságképünket.”

2. A naiv tekintet már az észlelt külső tárgyak esetében is okozhatja azt, hogy összetévesztjük „a látottakat” magával a valósággal. Akadnak olyanok is, akik azt hiszik, pontosan úgy emlékeznek a „valóságra”, amilyen az volt. De nem hiányozhat a harmadik eset sem, azoké, akik illúzióikat, hallucinációikat vagy álmképeiket olyan fizikai tárgyakkal tévesztik össze, melyeket valójában különböző tudatállapotokban észleltek és alakítottak át.

3. Az, hogy az emlékekben és az álmokban eltorzulva jelennek meg a korábban észlelt tárgyak, értelmes emberek számára bizonyára nem jelent gondot. Az viszont, hogy az észlelt tárgyakat mindig a velük egyidejű észlelések, valamint az adott pillanatban működő emlékek sokszínű leple fedti, illetve az, hogy az észlelés a dolgok közötti létezés általános módja, érzelmi tónus és a saját test általános állapota... ez az elképzelés összezavarja a dolgok közötti és a dolgokra irányuló cselekvés mindennapos gyakorlatának egyszerűségét.

4. Arról van szó, hogy a naiv tekintet a „külső” világot saját fájdalom vagy saját öröme keresztül fogadja be. Nemcsak a szememmel nézek, hanem a szívemmel is, gyöngéd visszaemlékezéssel, baljós gyanakvással, hideg számítással, rejtett összehasonlítással. Allegóriákon, jeleken és szimbólumokon keresztül nézek, melyeket én ugyan nem látok meg abban, ahogy nézek, de hatnak a tekintetemre; éppúgy, ahogy nem látom a szememet, és a szemem működését sem.

5. Ezért – az észlelés összetettsége miatt – amikor külső vagy belső valóságról beszélek, szívesebben használom a „táj” szót a „tárgy” helyett. Ez alatt értelemszerűen halmazokat és struktúrákat értek, nem pedig egy tárgy elszigetelt és elvont egyediségét. Fontos hangsúlyoznom azt is, hogy e tájaknak az észlelés olyan aktusai felelnek meg, amelyeket „tekinteteknek” nevezek (amivel talán jogtalanul hatolok be olyan területekre, melyek nem tartoznak a vizuális megjelenítéshez). E „tekintetek” összetett és aktív aktusok, melyek „tájakat” hoznak létre, nem pedig egyszerű és passzív aktusok, melyekkel külső információt (külső érzékszerveimhez érkező adatokat) vagy belső információt (a saját test érzékeléseit, emlékeket és appercepciókat) fogadok be. Szükségtelen elmondani, hogy e „tekintetek” és „tájak” kölcsönhatásában a belső és a külső közti különbségtétel a tudat szándékosságának (intencionalitásának) irányai alapján történik, és nem az iskolában bemutatott naiv sematizmus szerint.

6. Ha a fentieket megértettük, világossá válik, hogy amikor „emberi tájról” beszélek, ez alatt egyfajta külső tájat értek, mely emberekből, valamint tárgyokban megnyilvánuló emberi tettekből és szándékokból áll, még akkor is, ha maga az emberi lény olykor nincs is jelen ebben a tájban.

7. Különbséget kell tenni továbbá belső világ és „belső táj”, természet és „külső táj”, valamint társadalom és „emberi táj” között, hangsúlyozva, hogy amikor „tájról” beszélünk, mindig beleértjük azt, aki néz, eltérően azoktól az esetektől, amikor is a belső (vagy lelki) világ, a természet és a társadalom naiv módon, önmagában létezőként jelenik meg, kizárva mindenféle értelmezést.

II. A külső tekintet és az, ami emberi

1. Semmi lényegit nem állít az a kijelentés, miszerint „az emberi lény egy környezetben alakul ki”, illetve hogy az emberi lény ennek a környezetnek köszönhetően „alakul ki” (mely környezet egyeseknek természeti, másoknak társadalmi, megint másoknak mindkettő egyszerre). A kijelentés megalapozatlansága még súlyosabbnak tűnik, ha megvizsgáljuk, hogy milyen kapcsolatra utal a „kialakul” szó, feltételezve, hogy az „ember” és a „környezet” kifejezéseket már megértettük. Eszerint a „környezet” az, ami körülveszi, ami magába olvasztja az emberi lényt, az „ember” pedig az, aki ebben a „környezetben” van, elmerül benne. Így továbbra sem lépünk ki a semmitmondó kijelentések köréből. Ugyanakkor észrevehetjük, hogy a két összekapcsolt kifejezés elkülönült egységeket jelöl, továbbá hogy létezik egy szándék, amely igyekszik ezt az elkülönülést áthidalni a „kialakul” szóval jelölt megtévesztő kapcsolattal. Ez a szó utal a keletkezésre, vagyis arra, hogy egy adott dolgot az eredetéből kiindulva magyarázunk meg.

2. Mindez nem lenne érdekes, ha nem annak a felfogásnak a különböző állításait tárná elénk, mely az emberi lényt évezredekken át a dolgokból és nem a dolgokra vetülő tekintetből kiindulva látta. Mert ha azt mondjuk, „az ember a társadalmi állat”, vagy hogy „az ember Isten képére teremtettet”, úgy állítjuk be a társadalmat vagy Istent, mint akik nézik az embert, holott a társadalom és Isten csak az emberi tekintetből kiindulva gondolható el, tagadható vagy fogadható el.

3. Így egy olyan világban, melyben hosszú ideje gyökeret vert egy embertelen tekintet, olyan magatartásformák és intézmények is meggyökeresedtek, melyek elpusztították az „emberit”. Ilyenformán a természet megfigyelésekor többek között az emberi természet kérdése is felmerült, melyet úgy válaszoltak meg, mintha egy természeti tárgyról lenne szó.

4. Még azok a gondolati irányzatok is, melyek az emberi lényt mint folyamatos átalakulás tárgyát mutatták be, az „emberit” a külső tekintet, a történelmi naturalizmus különböző nézőpontjai felől közelítették meg.

5. Az az elképzelés, amely az „emberi természet” fogalma mögött rejlik, megfelel az „emberire” vetett külső tekintetnek. De mivel tudjuk, hogy az ember az a történelmi lény, melynek társadalmi cselekvési módja átalakítja saját természetét, az „emberi természet” fogalmát úgy látjuk, mint amit meghatároz a tevékenység és a létezés, és ami alá van vetve mindazon átalakulásoknak és felismeréseknek, melyeket ez a létezés irányít. Ilyen módon a testnek mint a szándék „protézisének” lehetőségei kiterjednek, és emberivé teszi a világot. Ez a világ pedig már nem tekinthető egyszerűen külsődlegesnek, hanem természeti vagy emberi „táj”, mely alá van vetve az ember jelenlegi és lehetséges átalakító tevékenységének. Ez az a tevékenység, amely által az ember átalakítja önmagát.

III. Az emberi test mint a szándék tárgya

1. A test mint természeti tárgy természetes változásokon megy át. Persze nemcsak legkülső megnyilvánulásaiban képes az átalakulásra, hanem – az emberi szándéknak köszönhetően – legbensőbb működésében is. Ha így nézzük, a saját test jelentősége leginkább abban rejlik, hogy a szándék „protézise”. De a saját test közvetlen (közvetítés nélküli) irányításától a test más szükségletekkel és célokkal való összehangolásáig egy társadalmi folyamat vezet, mely nem az elszigetelt egyéntől függ, hanem másokat is magában foglal.

2. Az intencionalitásnak köszönhetően rendelkezem a pszichofizikai struktúráim felett, míg a külső tárgyakat úgy látom, mint amik kivonják magukat a közvetlen rendelkezésem alól, és csak közvetett módon – testem cselekvése által – tudom irányítani őket. Sajátságos tárgy azonban mások teste, melyet egy idegen szándék tulajdonának sejték. És ez az idegenség olyan helyzetet teremt számomra, mintha „kívülről néznének”, a másik szándéka felől. Ezért az elképzelésem az idegenségről egy értelmezés, egy „táj”, mely kiterjed minden olyan tárgyra, mely magán viseli az emberi szándék nyomát, akár a jelenben, akár a múltban alkották vagy használták. Ebben az „emberi tájban” megsemmisíthetem mások szándékát azzal, hogy saját testem „protézisének” tekintem őket. Ebben az esetben teljesen meg kell fosztanom őket szubjektivitásuktól, vagy legalábbis a gondolkodás, az érzés és a cselekvés azon területein, amelyeket közvetlen módon irányítani kívánok. Ez az eltárgyasítás szükségszerűen elembertelenít engem, ezért egy általam nem irányítható felsőbb erő (a „Szenvedély”, „Isten”, az „Ügy”, a „Természetes Egyenlőtlenség”, a „Sors”, a „Társadalom” stb.) működésével igazolom a helyzetet.

IV. Emlékezet és emberi táj

1. Egy ismeretlen táj láttán az emlékezetemhez folyamodom, és az újat annak a „felismerésnek” köszönhetően veszem észre, hogy nem található meg bennem. Ez történik velem egy olyan emberi tájjal kapcsolatban is, ahol a nyelv, az öltözködés és a társadalmi szokások jelentősen eltérnek attól a tájtól, melyben az én emlékeim kialakultak. Ám olyan társadalmakban, ahol a változás lassú, korábbi tájamban hajlamos felülkerekedni ezeken az újdonságokon, melyeket „jelentéktelennek” érzek.

2. Ha gyorsan változó társadalomban élek, hajlamos vagyok arra, hogy „eltévelyedésnek” tekintsem a változást, vagy rosszul ítélem meg az értékét anélkül, hogy megérteném, hogy a belső veszteség, melyet tapasztalok, annak az társadalmi tájnak az elvesztése, melyben az emlékezetem kialakult.

3. Az előzőek alapján megértem, hogy amikor egy nemzedék hatalomra jut, igyekszik külsőleg kifejezésre juttatni azon tájak mítoszait, elméleteit, ízlését és értékeit, melyek ma már ugyan nem léteznek, de még élnek és hatnak annak a társadalmi emlékezetnek köszönhetően, amelyben ez a közösség kialakult. És ezt a tájat a gyermekek emberi tájként tették magukévá, a szüleik pedig „jelentéktelennek” vagy „eltévelyedésnek” tekintették. Bármennyire harcolnak is egymással a nemzedékek, az, amelyik hatalomra jut, azonnal hátráltató erővé válik azáltal, hogy ráerőlteti kialakulási táját egy már korábban megváltozott emberi tájra, vagy egy olyanra, amelynek megváltoztatásához ő maga is hozzájárult. Így a változásban, melyet egy új közösség visz véghez, ott van az az elmaradottság, melyet kialakulásának korszaka óta vonszol magával. És ezzel ütközik össze az épp kialakulóban lévő új közösség.

Amikor arról beszéltem, hogy egy nemzedék „hatalomra” jut, úgy hiszem, érthető volt, hogy „hatalom” alatt annak különböző megnyilvánulásait értem: a politikait, a társadalmi, a kulturális stb.

V. Az emberi táj megszabta távolság

1. Minden nemzedék a maga módján fortélyos, és habozás nélkül folyomodik a legrafináltabb reformokhoz, ha azok segítségével növelheti hatalmát. Ez azonban rengeteg nehézséghez vezet, hiszen az átalakulás, melyet elindított, egy olyan jövő felé hurcolja ezt a társadalmat, mely – a ma dinamikája szerint – már ellentmond annak a belső társadalmi tájnak, amelyet ez a nemzedék fenn akart tartani. Ezért mondom azt, hogy „minden nemzedék a maga módján fortélyos”, de mindegyiknek megvan a maga csapdája is.

2. Milyen emberi tájjal szegül szembe ez az igazolatlan vágy? Először is egy észlelt emberi tájjal, mely különbözik az emlékezetben élő tájtól. Ezen túl egy olyan emberi tájjal, mely nem felel meg az emberek, épületek, utcák, hivatalok, intézmények emlékét kísérő általános érzelmi tónusnak, légkörnek. Ez az „eltávolodás” vagy „idegenség” világosan mutatja, hogy minden észlelt táj egy, az emlékezetben élőtől eltérő, átfogó valóság, még akkor is, ha mindennapi vagy ismerős dologról van szó. Így a tárgyak (dolgok, személyek, helyzetek) birtoklására irányuló vágyak, melyeket oly sokáig dédelgettünk, beteljesülésükkor végül csalódást okoznak. Ez az a távolság, melyet az emberi táj dinamikája kényszerít minden egyéni vagy kollektív, egy személy, egy csoport vagy akár egy egész nemzedék által őrzött emlékre, mely nemzedék tagjai hasonló érzelmi háttérrel rendelkeznek, mivel egyazon társadalmi térben élnek. És milyen nehézé válik az egyetértés egy adott tárgyra vonatkozóan egyazon térben élő több nemzedék, vagyis különböző korszakok képviselői között! És ha úgy tünne, hogy ellenségekről beszélünk, ki kell emelnem, hogy e szakadékok már azok között is megnyílnak, akiknek látszólag azonosak az érdekeik.

3. Sosem nyúlunk ugyanúgy egy tárgyhoz, és sosem érezzük kétszer ugyanazt a szándékot. És ez, amit másokban szándékként vélek észlelni, csupán egy távolság, melyet mindig másképpen értelmezek. Így az emberi táj, melynek megkülönböztető jegye a szándék, rámutat az elidegenedésre, melyre annak idején sokan felhívták a figyelmet, azt gondolva, hogy az egy szolidaritást nem ismerő társadalom objektív körülményeinek terméke, egy olyan társadalomé, amely száműzte a kisemmizett tudatot. És miután tévedtek az emberi szándék lényegének megítélésében, azzal találták szemben magukat, hogy emberi tájuk fokozódó felgyorsulásával az erőfeszítéseiknek köszönhetően létrejött társadalom a generációk mentén szétszakadt, és elidegenedett önmagától. Más társadalmakat, melyek ettől eltérő sémák alapján bontakoztak ki, ugyanez a megrázkódtatás érte, és ezáltal mára bizonyossá vált, hogy az emberi lény alapvető problémáit úgy kell megoldani, hogy célul a szándékot tűzzük ki, amely túlhalad a tárgyakon, és amely számára a társadalmi tárgy csupán lakhely. Ilyen módon az egész természetre – beleértve az emberi testet is – úgy kell tekintenünk, mint ezen átalakító szándék otthonára.

4. Az emberi táj észlelése szembenézés önmagammal, érzelmi elköteleződés, valami, ami vagy tagad engem, vagy hajt előre. És miközben emlékeim egyre gyűlnek, a „jelenemből” a jövő felé irányuló szándék húz maga felé. E jövő, mely meghatározza a mát, e kép, e zavaros vagy vágyott érzélem, e választott vagy rám kényszerített cselekvés a múltamra is rányomja a bélyegét, mert megváltoztatja azt, amiről azt hiszem, hogy a múltam.

VI. Az oktatás

1. A külső táj észlelése és ennek a tájra kifejtett hatása érinti a testet és azt az érzelmi módot, ahogy a világban létezünk. Természetesen a valóság látásmódját is érinti, mint ahogyan arról annak idején már szóltam. Ezért azt hiszem, oktatni-nevelni alapvetően annyit tesz, mint felkészíteni az új nemzedékeket arra, hogy a valóságot ne naiv módon lássák, hogy tekintetük a világot ne egy feltételezett, önmagában objektív valóságként lássa, hanem az emberi lény átalakító tevékenységének tárgyaként. Most nem a világról szóló ismeretekről beszélek, hanem a tájak egy sajátos, előítéletektől mentes látásmódjának intellektuális gyakorlatáról, és egy olyan figyelmes gyakorlatról, amely a saját tekintetünkre irányul. Az alapszintű oktatásnak hangsúlyt kell fektetnie a koherens gondolkodás elsajátítására. Ez esetben nem a szó szoros értelmében vett tudásról van szó, hanem a gondolkodást kísérő érzeteinkkel való kapcsolatáról.

2. Másodsor, az oktatásnak ösztönöznie kellene az érzelmi felfogást és kibontakozást. Ezért egy átfogó képzés tervezésekor figyelmet kell fordítani egyrészt a megjelenítés, másrészt a kifejezés gyakorlására, valamint a harmónia- és a ritmusérzék fejlesztésére. De mindez nem olyan eljárások kidolgozását célozza, melyek művészi tehetségek „kinevelésére” irányulnak, hanem azt, hogy az egyének érzelmi kapcsolatot létesítsenek önmagukkal és másokkal az elválasztottságon és gátláson alapuló nevelés okozta bonyodalmak nélkül.

3. Harmadsor, az oktatásnak része kellene, hogy legyen egy olyan módszer, mely harmonikusan mozgósítja a test minden erőforrását. Ez a tantárgy közelebb állna egy művészettel ötvözött tornához, mint bármely sporthoz, minthogy ez utóbbiak egyoldalúan, nem pedig átfogó módon fejlesztenek. Hiszen itt arról van szó, hogy kapcsolatba lépünk a saját testünkkel, és könnyedén irányítsuk. Ezért a sportot nem kellene a képzés részének tekinteni, de fontos lenne a gyakorlása, amennyiben a fent említett tantárgy szolgálna alapjául.

4. Eddig az oktatást, nevelést azok felől a képzési tevékenységek felől közelítettem meg, amelyek az emberi lényt alakítják az emberi tájban, de nem szóltam az ismeretekről, amelyek a tudáshoz és az adatok tanulmányozáson keresztüli elsajátításához kapcsolódnak, valamint a gyakorlatról mint a tanulás egy formájáról.

VII. A történelem

1. Amíg a történelmi folyamatra továbbra is a külső tekintetből kiindulva gondolunk, hiábavaló úgy magyarázni ezt a folyamatot mint az emberi szándékosságnak a (testi) fájdalom és a (szellemi) szenvedés legyőzéséért folytatott küzdelme során történő kibontakozását.

Így aztán egyesek az emberi történelem legbenső törvényeit igyekeznek felfedni az anyagból, a szellemből vagy egy bizonyos fajta ésszerűségből kiindulva, de valójában minden esetben az emberen „kívülről” látják a keresett belső mechanizmusokat.

2. Természetesen a történelmi folyamatot továbbra is egy forma fejlődéseként fogják értelmezni, ám ez a forma végül is nem más, mint azok szellemi formája, akik így látják a dolgokat. És nem számít, miféle dogmára hivatkozunk, mert annak a hátterében, hogy mit támogatunk, mindig az fog állni, amit látni akarunk.

VIII. Az ideológiák

1. A bizonyos történelmi pillanatokban uralkodóvá vált ideológiák hasznossága abban mutatkozott meg, hogy irányították a cselekvést, valamint segítettek értelmezni a világot, melyben az egyének és az emberi közösségek fejlődtek. Ezeket az ideológiákat később felváltották mások, melyeknek legnagyobb vívmánya az volt, hogy látszólag magát a valóságot mutatták meg, mintha a legkonkrétabb, legközvetlenebb és minden „ideológiától” mentes ideológiák lennének.

2. Így más korok opportunistái, akikre az volt jellemző, hogy elárultak minden elköteleződést, az ideológiák válságának korszakaiban magukat „pragmatistának” vagy „realistának” nevezve tűntek fel, bár nem ismerték e szavak eredetét. Mindenesetre hamis sematizmusukat szégyentelenül úgy mutatták be mint az intelligencia és az erény „fejlettségének” csúcsát.

3. A társadalmi változások felgyorsulásával az egymást követő generációk gyorsabban távolodtak el egymástól, mivel az az emberi táj, melyben felnőttek, egyre messzebb került attól az emberi tájtól, melyben cselekedniük kellett, és így mindenféle elmélet és viselkedési modell nélkül maradtak. Ezért egyre gyorsabb és rögtönzöttebb válaszokat kellett adniuk, s így cselekedeteikben egyre inkább „helyzetfüggő” és rövidtávú megközelítést alkalmaztak. Ezzel együtt a folyamat és a történetiség gondolata hanyatlásnak indult, helyette egy analitikus és töredékes tekintet vált egyre inkább jellemzővé.

4. Ezért aztán a pragmatikus cinikusok a „boldogtalan tudat” tette kész megalkotóinak a szégyenletes unokái, és azoknak a fiai, akik a valóság „álcázásával” vádolták az ideológiákat. Így minden pragmatizmusban megmaradtak e család abszolutizmusának nyomai, és efféléket lehetett tőlük hallani: „A valósághoz kell igazodni, nem az elméletekhez.” Ez aztán számtalan nehézséget okozott nekik, amikor felbukkantak olyan irracionalista irányzatok, melyek pedig a következőt jelentették ki: „A mi valóságunkhoz kell igazodni, nem a ti elméleteitekhez.”

IX. Az erőszak

1. Amikor a politikai és társadalmi harc vonatkozásában a cselekvés módszertanáról beszélünk, gyakran szóba kerül az erőszak témája, de vannak ezt megelőző kérdések is, melyek szintén nem állnak távol az említett témától.

2. Amíg az emberi lény nem valósít meg egy teljes mértékben emberi társadalmat, vagyis olyat, melyben a hatalom a társadalom egészének kezében van, és nem annak egy része birtokolja (alárendelve és eltárgyasítva a közösséget), az erőszak jegyében valósul meg minden társadalmi tevékenység. Ezért, amikor erőszakról beszélünk, szót kell ejtenünk a fennálló világról, és ha ezzel a világgal szembeszáll egy erőszakmentes küzdelem, először is azt kell kiemelnie, hogy az erőszakmentes magatartás jellemzője, hogy nem tűri az erőszakot. Tehát nem a harc egy formájának igazolásáról van szó, hanem arról, hogy rámutassunk ezen embertelen rendszer által diktált erőszakos feltételekre.

3. Másfelől az erőszakmentesség és a pacifizmus összekeverése számtalan tévedéshez vezet. Az erőszakmentességnek mint cselekvési módnak nincs szüksége igazolásra, a pacifizmus viszont kénytelen mérlegelni azokat a tényezőket, melyek elősegítik, illetve hátráltatják a békét – amely alatt a hadviselésmentes állapotot értik. Ezért van az, hogy a pacifizmus olyan kérdésekkel foglalkozik, mint például a leszerelés, és ezt tekinti a társadalom legfőbb prioritásának. Pedig a fegyverkezés valójában az államot irányító kisebbség által intézményesített hatalmat szolgáló, erőszakos fizikai fenyegetés egy esete. A leszerelés témája alapvető jelentőséggel bír. S bár a pacifizmus foglalkozik ezzel az égető kérdéssel, még ha követelései meg is valósulnak, nem változtatja meg az erőszakos közeget, és javaslatait nem képes – hacsak nem mesterkélt módon – kiterjeszteni a társadalmi szerkezet átalakítására. A pacifizmus irányzatából – melyen belül bár nyilvánvalóan léteznek eltérő elméleti alapokra épülő különböző modellek – nem vezethető le egy átfogóbb javaslat. Ha egy tágabb világnézettel rendelkező eszmerendszerről lenne szó, az bizonyosan magában foglalná a pacifizmust. Ez esetben meg kellene vitatni ezen eszmerendszer alapjait, mielőtt elfogadnánk vagy elvetnénk a belőle származó pacifizmust.

X. A jog

1. „A jogaid ott végződnek, ahol a többiek jogai kezdődnek”, ezért „a többiek jogai ott végződnek, ahol a tied kezdődnek”. De minthogy az első kijelentés általában nagyobb hangsúlyt kap, mint a második, minden arra enged következtetni, hogy ezen nézőpont támogatói önmagukat tartják a „többieknek”, a többiek képviselőinek, vagyis a fennálló, igazoltnak tekintett rendszer képviselőinek.

2. Szép számban akadnak olyanok, akik a jogot egy feltételezett emberi „természetből” vezetik le, de mivel ezt korábban már megvitattuk, most nem tesz hozzá semmi újat a témához.

3. A gyakorlatias emberek, akik nem bonyolódtak elméletek gyártásába, kijelentették, hogy a társadalmi együttélés érdekében szükség van jogrendszerre. Az is elhangzott, hogy a törvényeket az azokat érvényre juttatók érdekeinek védelmében hozzák.

4. Úgy tűnik, hogy egy adott törvény egy már fennálló hatalmi helyzetből születik, és ez a törvény azután legalizálja a hatalmat. Tehát a hatalom a központi téma, mint egy elfogadott vagy el nem fogadott szándék érvényre juttatása. Azt mondják, hogy az erő nem szül jogokat, de ez az abszurd állítás csak akkor fogadható el, ha az erő alatt nyers, fizikai erőt értünk, holott valójában a (gazdasági, politikai stb.) erőnek nem kell észrevehető formában megnyilvánulnia ahhoz, hogy jelen legyen és tekintélyt parancsoljon. Másfelől a nyers fenyegetésként kifejezett fizikai erő (például a fegyvereké) is kikényszerít olyan helyzeteket, melyeket törvény igazol. Azzal is tisztában kell lennünk, hogy a fegyverek ilyen vagy olyan irányú használata az emberi szándéktól függ, és nem valamilyen jogtól.

5. Aki törvényt sért, az egy jelenben előírt helyzetet hagy figyelmen kívül, és ezzel időbeliségét (jövőjét) mások döntéseinek teszi ki. De világos, hogy a „jelennek”, amelyben a törvény hatályba lép, a gyökerei a múltba nyúlnak vissza. Egy-egy törvény létezésének igazolásakor gyakran a szokásokra, az erkölcsre, a vallásra vagy a társadalmi konszenzusra hivatkoznak forrásként, és ezek mindegyike attól a hatalomtól függ, amely a törvényt érvényre juttatta. E forrásokat felülvizsgálják, amint az őket létrehozó hatalom megbukott vagy olyan módon változott meg, hogy a korábbi jogrend fenntartása kezd összeütközésbe kerülni az „ésszerűséggel”, a „józan ésszel” stb. Amikor egy törvényhozó megváltoztat egy törvényt, vagy a nép képviselőinek együttese megváltoztatja az ország alkotmányát, látszólag nem sértik meg a törvényt, mert rájuk nem vonatkoznak mások döntései, azaz a hatalom vagy az ő kezükben van, vagy egy hatalom képviselőiként járnak el. E helyzetekben világosan látható, hogy a hatalom szüli a jogokat és a kötelezettségeket, nem pedig fordítva.

6. Az Emberi Jogok nem bírnak olyan egyetemes érvénnyel, mint kívánatos lenne, mert a törvények nem az emberi lény egyetemes hatalmától függenek, hanem egy kisebbség hatalmától az egész felett. És mivel még a saját testünk feletti rendelkezésre vonatkozó legelemibb követeléseket is lábbal tiporják szerte a világon, csak törekvésekről beszélhetünk, melyeknek jogokká kell válniuk. Az Emberi Jogok nem a múlthoz tartoznak; ott vannak a jövőben, és onnan vonzzák maguk felé a szándékosságot, táplálva egy olyan küzdelmet, mely minden alkalommal feléled, amikor erőszakot követnek el az emberi sors ellen. Ezért minden esetben értelme van követelni ezeket a jogokat, mert ez megmutatja a jelenlegi hatalmaknak, hogy nem mindenhatók, és nem az ő kezükben van a jövő.

XI. Az állam

1. Korábban azt mondták, hogy a nemzet egy jogi entitás, egy ország lakosainak összessége, melyet egyazon kormány irányít. Később ezt a fogalmat kiterjesztették az adott ország területére. De egy nemzet valójában évezredek óta létezhet anélkül, hogy lenne saját kormánya, hogy a tagjai ugyanazon a területen éljenek, vagy hogy bármilyen állam jogilag elismerné. Ami meghatároz egy nemzetet, az a kölcsönös elismerés azon személyek között, akik hasonló értékekkel azonosulnak, közös jövőre vágyanak, és ennek nincs köze sem a rasszhoz, sem a nyelvhez, sem egy „mitikus múltban gyökerező, hosszú időszakként” értelmezett történelemhez. Létrejöhet egy nemzet ma, fejlődhet a jövő felé, már holnap elbukhat, vagy más közösségeket is bevonhat a törekvéseibe. Ilyen értelemben beszélhetünk egy kialakulóban lévő emberi nemzetről, mely még nem szilárdult meg, és megszámlálhatatlan üldöztetést és kudarcot szenvedett el... mindenekfelett a jövőbeli táj kudarcát.

2. Az Államnak, mely meghatározott, jogilag szabályozott kormányformákhoz kapcsolódik, azt a különös képességet tulajdonítja, hogy létrehozza az adott nemzetiséget, és ő maga a nemzet. Ez az új keletű fikció – mármint a nemzetállamoké – éppen az emberi táj gyors átalakulása okozta csapásokat szenvedte el. Ezért azok a hatalmak, melyek létrehozták a jelenlegi államot, és azt egyszerű közvetítői jellemzőkkel ruházták fel, abban a helyzetben találják magukat, hogy meghaladják ezt a nemzet hatalmát látszólag összpontosító apparátusformát.

3. Az Állam „hatalma” nem a valós hatalom, nem az, mely meghatározza a jogokat és kötelezettségeket, valamint meghatározott szabályokat kezel és érvényesít. Ám az államapparátus, ahogy monopóliuma megnőtt, és különböző frakciók egymást követő (vagy állandó) harcainak prédájává vált, végül korlátozta a valós hatalom cselekvési szabadságát, akadályozta a nép aktivitását, és kizárólag egy egyre elavultabb bürokráciát szolgált. Ezért a társadalom leginkább haladásellenes elemein kívül senkinek sem felel meg az Állam jelenlegi formája. Arról van szó, hogy az Állam hatalmának fokozódó decentralizációja és csökkenése együtt kellene járjon az egész társadalom hatalmának növekedésével. A biztosítéka annak, hogy a jelenlegi groteszk Államot ne az azt létrehozó érdekek féktelen hatalma váltsa fel – melyek ma egyéként az Állam mellőzéséért küzdenek – kizárólag az lehet, amit a nép önmaga szervez és ellenőriz bármiféle csoport paternalizmusa nélkül.

4. És az a nép, amely számára lehetővé válik, hogy valós hatalmát növelje – az állam vagy egy kisebbség hatalmának közvetítése nélkül –, a legjobb helyzetben lesz ahhoz, hogy az egyetemes emberi nemzet úttörőjeként képzelje el magát a jövőben.

5. Nem szabad azt hinni, hogy a különböző országok nemzetek feletti szervezetekben való mesterséges egyesítése növeli az egyes népek döntési hatalmát, mint ahogy azok a birodalmak sem növelték, melyek területeket és nemzeteket csatoltak magukhoz, és vontak az egyéni érdekek irányította homogén uralom alá.

6. Még ha a népek várakozással tekintenek is a gazdagság (vagy szegénység) régióin belüli egységesítése felé, szemben a régióin kívüli hatalmakkal, és még ha származnak is átmeneti előnyök egy ilyen egyesülésből, ez még nem oldja meg a teljes egészében emberi társadalom alapvető problémáját. És bármely társadalom, amely nem teljes mértékben emberi, ki lesz téve a csapdák és a katasztrófák veszélyének, mivel kiszolgáltatja a döntéseit az egyéni érdekek kényének-kedvének.

7. Ha a regionális egyesülések eredményeképpen létrejön egy szörnyűséges szuperállam, vagy a hajdani (mára teljesen homogenizált) érdekek féktelen uralma következik be, mely kifinomult módszerekkel kényszeríti hatalmát a társadalom egészére, az számtalan olyan konfliktust idéz majd elő, amelyek az ilyen egyesülések alapjait érintik, és akkor elszabadulnak a romboló centrifugális erők. Ha viszont a nép döntési hatalma növekszik, akkor a különböző közösségek integrációja a kialakulóban lévő emberi nemzet integrációjának is úttörője lesz.

XII. A vallás

1. Amit a dolgokról és a történeésekről kijelentünk, nem a dolgok és a tények maguk, hanem azok „jelképei”, és közöttük egyfajta szerkezeti azonosság áll fenn. E közös struktúrának köszönhetően lehetséges a dolgokról és a tényekről beszélni. A struktúráról azonban nem beszélhetünk ugyanúgy, ahogyan a dolgokról beszélünk, mivel annak a struktúrájáról van szó, amit mondunk (vagyis a dolgok és a tények struktúrájáról). Ennek megfelelően a nyelv, amikor arra utal, ami mindent „magában foglal” (magát a nyelvet is), csupán rámutatni képes, de elmondani nem. Ugyanez a helyzet „Istennel”.
2. Istenről különböző dolgokat állítanak; ám ennek az értelmetlensége azonnal világossá válik, amint felismerjük, hogy mit mondanak, mit akarnak mondani.
3. Istenről semmit sem lehet mondani. Csak arról lehet beszélni, amit Istenről mondanak. Sok mindent mondtak róla, és ezen állításokról is sokat lehet beszélni anélkül, hogy ezáltal Isten kérdéséről haladást érjünk el, már ami Istent magát illeti.
4. Függetlenül ezektől a nyelvtörőktől, a vallásoknak csak akkor van igazi jelentőségük, ha arra törekszenek, hogy megmutassák Istent, és nem csak beszélnek róla
5. Ám a vallások azt mutatják meg., ami az ő saját tájukban létezik. Ezért egy vallás sem igaz, sem hamis nem lehet, mivel értéke nem logikai. Értékét az általa ébresztett belső érzet adja, a megmutatni kívánt és a ténylegesen megmutatott tájak egyezősége.
6. A vallásos irodalom általában külső és emberi tájakhoz kötődik, és isteneinek jellemvonásai és tulajdonságai nem függetlenek e tájaktól. Ugyanakkor, bár a külső és emberi tájak változnak, a vallásos irodalom tovább élhet későbbi korszakokban. Nincs ebben semmi különös, hiszen más (nem vallásos) irodalmi alkotásokat is kísérhet érdeklődés és erőteljes érzelmek egészen távoli korokban is. Az sem árul el sokat egy kultusz „igaz voltáról”, hogy milyen hosszú ideig marad fenn, hiszen a jogi formák és a társadalmi szertartások is átkerülnek egyik kultúrából a másikba, és még akkor is gyakorolják őket, ha eredeti jelentésüket már nem ismerik.
7. A vallások egyszer csak betörnek egy adott emberi tájba és történelmi időbe, és olyankor azt szokás mondani, hogy Isten „megnyilatkozik” az ember előtt. De valami már történt az emberi lény belső tájában, ami lehetővé tette, hogy az adott történelmi pillanatban elfogadja azt a kinyilatkoztatást. E változást általában az emberen „kívülről” értelmezték, és a külső vagy a társadalmi világba helyezték. Mindezzel bizonyos szempontból nyertek, de veszítettek is, méghozzá abban a tekintetben, hogy megértsék a vallásos jelenséget mint belső érzetet.
8. Ugyanakkor a vallások is külsőségeként mutatták be magukat, és ezzel előkészítették a terepet az említett értelmezések számára.
9. Amikor „külső vallásról” beszélek, nem az ikonokba, festményekbe, szobrokba, építményekbe, relikviákba kivetített pszichológiai képekre gondolok (melyek a vizuális észlelés sajátjai). Nem is a vallásos énekekbe, imádságokba történő kivetítésre utalok (melyek az auditív észlelés sajátjai), vagy a különböző irányú mozdulatokban és testhelyzetekben megmutatkozó kivetítésre (melyek a kinesztetikus és a cönesztéziás észlelés sajátjai). Végül azt sem mondom, hogy egy vallás azért volna külső, mert vannak szent könyvei vagy szentségei. Még csak nem is azért nyilvánítok külsődlegesnek egy vallást, mert a liturgiáját összekapcsolja egy templommal, egy szervezettel, bizonyos kultikus napokkal, vagy a hívők testi állapotához vagy korához köt egyes eljárásokat. A dolog lényege nem is az, ahogyan egyik vagy másik vallás hívei világi módon harcolnak egymással, miközben a másik felet – mely szívesebben használ másfajta képeket – különböző mértékű bálványimádással vádolja (ami egyébként a vita résztvevőinek a pszichológiában való teljes járatlanságát mutatja).
10. „Külső vallásnak” nevezek minden olyan vallást, amely Istenről és Isten akaratáról próbál szólni ahelyett, hogy a vallásosságról és az emberi lény bensőséges érzeteiről szólna. Ám még egy külsővé vált kultuszt is lenne értelme támogatni, ha a gyakorlatain keresztül a hívők felébresztenék önmagukban (megmutatnák) Isten jelenlétét.

11. Ám az a tény, hogy a vallások mindmáig külsődlegesek voltak, megfelel annak az emberi tájnak, amelyben megszülettek és fejlődtek. Lehetséges ugyanakkor, hogy születik majd egy belső vallás, vagy a vallások – amennyiben fennmaradnak – átalakulnak belső vallásossággá. Ám ez csak abban az esetben következhet be, ha a belső tájban adottak a feltételek egy új kinyilatkoztatás elfogadására. Ez pedig már kezd megmutatkozni azokban a társadalmakban, amelyekben az emberi táj olyan súlyos változásokon megy keresztül, hogy egyre sürgetőbb a szükség a belső vonatkozásokra.

12. Ma semmi nem állja meg a helyét, amit a vallásokról mondanak, mert azok, akik védelmezték vagy támadták őket, már régóta nem veszik észre az emberi lényben végbemenő belső változásokat. Míg korábban egyesek azt gondolták a vallásokról, hogy azok elaltatják a politikai és társadalmi tevékenységet, ma szembesülnek a vallások épp e területeken érvényesülő hatalmas ösztönző erejével. Mások, akik úgy gondolták, a vallások ránk erőltetik üzenetüket, ma azzal találják szemben magukat, hogy az üzenet megváltozott. Akik azt hitték, hogy a vallások örökre fennmaradnak, ma kételkednek örökkévalóságukban, azok pedig, akik rövid időn belüli eltűnésüket várták, meglepetten figyelik a nyílt vagy burkolt misztikus formák robbanásszerű megjelenését.

13. E téren csak nagyon kevesen sejtik, hogy mit hoz a jövő, mert kevesen vannak, akik annak szentelik magukat, hogy megértsék, milyen irányba halad az emberi szándékosság, amely végérvényesen túlhaladja az egyént. Ha az ember azt akarja, hogy valami új „mutakozzon meg”, az azért van, mert az, ami igyekszik „megmutatkozni”, már ott munkálkodik a belső tájában. De az emberi lény belső érzete nem azáltal válik egy transzcendens tekintet (szándék) lakhelyévé vagy tájává, hogy egy isten képviselőjének adjuk ki magunkat.

XIII. A nyitott utak

1. Mi a helyzet a munkával, a pénzzel, a szeretettel, a halállal és az emberi táj megannyi vonatkozásával, melyeket csak érintőlegesen említettünk ezekben a megjegyzésekben? Természetesen bárki, akinek szándékában áll, megválaszolhatja ezeket a kérdéseket, amennyiben figyelembe veszi a problémák megközelítésének e módját, vagyis a tájakat a tekintetek összefüggésében vizsgálja, és megérti, hogy a tájak megváltoztatják a tekinteteket.

2. A fentiek miatt szükségtelen újabb témákat tárgyalnunk, hiszen azok, akik érdeklődnek e témák és az eddig használt megközelítési mód iránt, ugyanúgy tudnak beszélni ezekről, ahogy mi tennénk. Viszont ha olyan dolgokról beszélénk, melyek senkit sem érdekelnek, vagy olyan kifejezőmódot alkalmaznánk, mely nem teszi lehetővé a dolgok feltárását, értelmetlen volna tovább beszélünk minderről másoknak.

Jegyzetek az Emberivé tenni a Földet c. könyvhöz

A belső tekintet

A *belső tekintet* húsz fejezetre tagolódik, ezek pedig további részekre. A könyv fő témáit a következőképpen lehet csoportosítani:

- A. Az első két fejezet bevezető jellegű, és bemutatja annak a szándékát, aki magyaráz, és annak a hozzáállását, aki hallgatja, valamint azt, hogyan vihető tovább ez a kapcsolat.
- B. A III-XII. fejezetben a legáltalánosabb témák kerülnek kifejtésre egy tíz „napon” át tartó elmélkedés során.
- C. A XIII. fejezet egy változást jelöl. Az általános bemutatás után az életben alkalmazandó magatartásokat és hozzáállásokat veszi fontolóra.
- D. A következő fejezetek a belső munkáról szólnak.

A témák sorrendje a következő:

- I. Az elmélkedés – A könyv tárgya: az értelemüresség értelemmé alakítása.
- II. A megértésre való hajlandóság – A témák megértéséhez szükséges szellemi elhelyezkedés.
- III. Az értelemüresség – Az élet értelme és a halál.
- IV. A függőség – A környezet hatása az emberi lényre.
- V. Az értelem megsejtése – Néhány, a szokásostól eltérő szellemi jelenség.
- VI. Álom és ébredés – A tudati szintek közötti különbségek és a valóság észlelése (álom, félálom, ébrenlét ábrándokkal és teljes ébrenlét). Külső és belső érzékek, emlékezet.
- VII. Az Erő jelenléte – Fokozódó megértés az ébrenlét szintjén. A testből eredő és a benne áramló Energia vagy Erő.
- VIII. Az Erő irányítása – Az energia mélyebb vagy felszínhez közeli megnyilvánulása a tudati szint függvényében.
- IX. Az energia megnyilvánulásai – Az energia irányítása és az irányítás hiánya.
- X. Az értelem bizonyossága – Belső ellentmondás, egység és folytonosság.
- XI. A fénylő központ – Az energia a „fénylő központ” belső allegóriájával összefüggésben. A belső integráció jelenségei „a fény felé emelkednek”. A belső felbomlást „a fénytől való eltávolodásként” érzékeljük.
- XII. A felfedezések – Az energia keringése. Szintek. A „fényként” megjelenített erő természete. Példák a különböző népeknél e témákkal kapcsolatban.
- XIII. Az alapelvek – Az alapelvek mint viszonyítási pontok a belső egységhez.
- XIV. Útmutatás a belső úthoz – A „leereszkedés” és a „felemelkedés” irányát kísérő jelenségek ábrázolása.
- XV. A belső béke élménye és az Erő átáramlása – Eljárások.
- XVI. Az Erő kivetítése – A „kivetítés” értelme.
- XVII. Az Erő elvesztése és elfojtása – Energiakisülések. A nemiség mint az energiát termelő központ.

XVIII. Az Erő hatása és visszahatása – A megjelenítések érzelmi töltésekhez kapcsolása. Az érzelmi állapotokhoz kapcsolt kép felidézése újra feleleveníti (visszahozza) a hozzá kapcsolt érzelmi állapotokat. A „köszönetmondás” mint az érzelmi állapotok képekhez kapcsolásának a hétköznapi életben alkalmazható technikája.

XIX. A belső állapotok – Szellemi helyzetek, melyekben a belső munka iránt érdeklődők találhatják magukat.

XX. A belső valóság – A külső világ allegorikus megjelenítéseivel kötődő szellemi folyamatok.

A belső táj

A *belső táj* tizennyolc fejezetre tagolódik, ezek pedig további részekre.

A könyv fő témáit a következőképpen lehet csoportosítani:

A. Az első két fejezet bevezető jellegű, és kérdéseket tesz fel az olvasónak a boldogságról, a szenvedésről, valamint arról, hogy mi a fontos számára az életben.

B. A III-VI. fejezet a különböző tájakkal (külső, emberi és belső), valamint ezek kölcsönhatásaival foglalkozik.

C. A VII. fejezet a fájdalom, a szenvedés és az élet értelmének témáját fejt ki. Ezek, valamint a világban kifejtett cselekvés érvényességével kapcsolatos kérdések napirenden maradnak a XIII. fejezetig.

D. A XIV-XVIII. fejezetek központi témája az emberi cselekedetek iránya, és ezen irány mozgatórugói, ezen kívül javaslatokat tesznek az élet értelmének megváltoztatására.

A témák sorrendje a következő:

I. A kérdés – A boldogsággal és a szenvedéssel kapcsolatban tesz fel kérdéseket. Javasol egy irányt a szenvedés legyőzésére.

II. A valóság – A „valós” természetét vitatja meg, összekapcsolva azt, amit észlelünk az emberi lény felépítésével.

III. A külső táj – Azt hangsúlyozza, hogy minden külső táj aszerint változik, hogy mi történik az észlelő bensőjében.

IV. Az emberi táj – Az emberi tájat összefüggésbe hozza az alany bensőjével. Tagadja az éppen aktuális csoportosulások és frakciók azon jogát, hogy a személyes és társadalmi problémákra általuk kidolgozott válaszokat másokra kényszerítsék. Megerősíti annak a szükségességét, hogy az ember meghatározza a cselekvését a világban.

V. A belső táj – Elmagyarázza, hogy az emberi tevékenység hiteken alapul, de kiemeli, hogy a belső táj nemcsak a hiteket foglalja magában, hanem emlékeket, észleléseket és képeket is. Rámutat arra, hogy a belső és a külső táj struktúráját alkot, melyben a két tényező kölcsönösen hat egymásra, és ha az egyik az aktus, akkor a másik a tárgy.

VI. Központ és tükörkép – Felveti annak a lehetőségét, hogy a belső tájunk középpontjában helyezkedjünk el, ahol bármilyen irányt választunk, az magát a tájat tükrözi vissza. Másrészt megmutatja, hogy a tanulás cselekvés, nem pedig szemlélődés által történik.

VII. A fájdalom, a szenvedés és az élet értelme – Különbséget tesz a testi fájdalom és a szellemi szenvedés között. Az „emberivé tenni a Földet” kifejezéssel jelöli meg a kulcsot az élet értelméhez, és kiemeli a jövő minden más idősík feletti elsőbbségét.

VIII. A lovas és árnyéka – E fejezet egy stílusváltással megtöri az korábbi fejtegetések egyhangúságát. Mindazonáltal visszatér az élet idősíkainak kérdésköréhez, és bennük keresi az emlékezés, az észlelés

és a kép gyökerét. E három utat később úgy írja le mint „a szenvedés három útját”, amennyiben az ellentmondás visszafordítja a tudat időit.

IX. Ellentmondás és egység – Folytatja az idők játékaról szóló fejtegetést. Kiemeli a különbségeket a mindennapi problémák avagy nehézségek, valamint az ellentmondás között. Meghatározza ez utóbbi jellemzőit. Javaslatokat tesz a belső táj átalakítására.

X. Az érvényes cselekvés – Elmagyarázza, hogy nemcsak az ellentmondás okoz szenvedést, hanem az élet fejlődő folyamának mindennemű visszafordítása. Kiemeli az „érvényes cselekvés” mint egységes, az ellentmondást legyőző cselekedet jelentőségét. E fejezet az erkölcs alapjainak burkolt kritikáját fogalmazza meg – amennyiben az erkölcs nem azon a szükségleten alapszik, hogy egységet teremtsen az emberi lényben–, illetve javaslatokat tesz az ellentmondás és a szenvedés legyőzésére.

XI. A belső táj kivetítése – Hangsúlyozza, hogy az ellentmondást és egységet teremtő cselekedetek meghatározzák a jövőjét annak, aki végrehajtja őket, és azokat is, akik kapcsolatban állnak vele. Ilyen értelemben az egyén ellentmondása „megfertőz” másokat, és az egyén egysége szintén hatással van a környezetére.

XII. Ellensúlyozás, tükörkép és jövő – E fejezet háttérében a determinizmus és a szabadság közti ősi vita áll. Röviden áttekinti a cselekedetek mechanikáját mint kompenzáló cselekvések játékát, illetve mint a külső táj visszatükröződését, és nem hagyja figyelmen kívül a véletlent, ami egy másik olyan jelenség, amely bármely emberi tervet megghiúsíthat. Végül az élet határok nélküli fejlődésének keresését emeli ki, ami az embert meghatározó körülményeken való felülkerekedést jelenti.

XIII. Az átmeneti értelmek – Egy dialektikát vázol fel az „átmeneti értelmek” és az „élet értelme” között. Legfőbb értéként az élet igenlését határozza meg, és azt sugallja, hogy a halál elleni lázadás minden fejlődés mozgatórugója.

XIV. A hit – A gyanakvásnak azt az érzését fejtegeti, amit akkor tapasztalunk, amikor a „hit” szót halljuk. Ezután különbséget tesz a naiv hit, a fanatikus hit, valamint az életet szolgáló hit között. Különös fontossággal ruházza fel a hitet, amely az élet iránti lelkesedés mozgató energiája.

XV. Adni és kapni – Megállapítja, hogy az adás megnyitja a jövőt (ellentétben a kapással, mely centripetális, és véget ér magában a cselekvőben), és hogy minden „érvényes cselekedet” ebbe az irányba halad. Az adás az, ami megváltoztathatja egy ellentmondásos élet irányát.

XVI. Az életideálok – Elmagyarázza, hogy az „ideálok” olyan képek, amelyek ösztönzik a külső világ felé irányuló tevékenységet. Felhívja a figyelmet arra a változásra, mely e képekben megy végbe a belső táj megváltozásakor.

XVII. A belső vezető – Arról szól, hogy léteznek olyan ideálok a belső tájban, melyek cselekvési mintaként szolgálnak az egyén számára. Ezeket az ideálokat nevezhetjük „belső vezetőknak”.

XVIII. A változás – A szándékos változtatás lehetőségét tanulmányozza az emberi lény viselkedésében.

Az emberi táj

Az emberi táj tizenhárom fejezetre tagolódik, ezek pedig további részekre.

A könyv fő témáit a következőképpen lehet csoportosítani:

- A. Az első öt fejezet az emberi táj és a rá irányuló tekintet jelentését tisztázza.
- B. A következő hét fejezet az emberi tájban felmerülő különböző kérdésekről szól.
- C. A XIII. fejezet amellet, hogy lezárja a fejtegetéseket, arra invitálja az olvasót, hogy folytassa azon fontos kérdések tanulmányozását, melyekkel ez az írás csak érintőlegesen foglalkozott.

A témák sorrendje a következő:

I. A tájak és a tekintetek – Különbséget tesz a belső, a külső és az emberi táj között. Elkezd megkülönböztetni a különböző típusú „tekinteteket”.

II. A külső tekintet és az, ami emberi – Az emberi lényről alkotott azon elképzeléseket vizsgálja, melyek alapja a „külső tekintet”.

III. Az emberi test mint a szándék tárgya – A szándékosság (intencionalitás) és a saját test közvetlen irányítása. Mások testének eltárgyasítása és szubjektivitásuktól való megfosztása.

IV. Az emlékezet és az emberi táj – Arról szól, hogy a jelen pillanatban észlelt emberi táj és az észlelt kialakulási időszakának megfelelő emberi táj nem esik egybe.

V. Az emberi táj okozta távolság – Az észlelt emberi táj és a megjelenített emberi táj közötti távolságok nem csak az időbeli eltérésekből adódnak, hanem a világban való különböző létezési módokból is, melyekben nagy szerepet játszanak az érzések és a saját test jelenléte.

VI. A nevelés – Annak a véleménynek ad hangot, miszerint az átfogó nevelésnek figyelmet kell fordítania a koherens gondolkodásra, azaz a gondolkodást kísérő érzetekhez való kapcsolódásra; figyelmet kell fordítania az érzelmi felfogásra és fejlődésre mint az önmagunkhoz és a másokhoz való kapcsolódásra, és nem hagyhat figyelmen kívül olyan gyakorlatokat, melyek a test minden erőforrását mozgósítják. Különbséget tesz a nevelés mint képzés, az információ mint az adatok tanulás általi elsajátítása, valamint a gyakorlat mint tanulási mód között.

VII. A történelem – Mind ez ideig a Történelmet „kívülről” vizsgálták, anélkül, hogy figyelembe vették volna az emberi szándékosságot (intencionalitást).

VIII. Az ideológiák – Az ideológiák válságának korszakaiban olyan ideológémiák tűnnek fel, melyek magát a valóságot kívánják képviselni. Ez a helyzet az úgynevezett „pragmatizmussal” is.

IX. Az erőszak – Az erőszakmentességnek mint a politikai és a társadalmi harc módszerének nincs szüksége igazolásra. Az erőszak által uralt rendszernek van szüksége igazolásra ahhoz, hogy uralkodhasson. Ezen kívül a fejezet különbséget tesz pacifizmus és erőszakmentesség között.

X. A jog – A jogrend eredetét tárgyalja, és a hatalmat úgy mutatja be mint minden jog forrását.

XI. Az Állam – Az Állam mint közvetítő apparátus a társadalom egy részének valós hatalma és a társadalom egésze között.

XII. A vallás – A vallás mint „külsőség”, amennyiben Istenről próbálnak beszélni, és nem Isten belső érzetéről az emberi lényben.

XIII. A nyitott utak – A könyv végkövetkeztetése és az olvasó felkérése arra, hogy tanulmányozza és kidolgozza az emberi táj azon fontos témáit, melyekkel a mű nem foglalkozott.